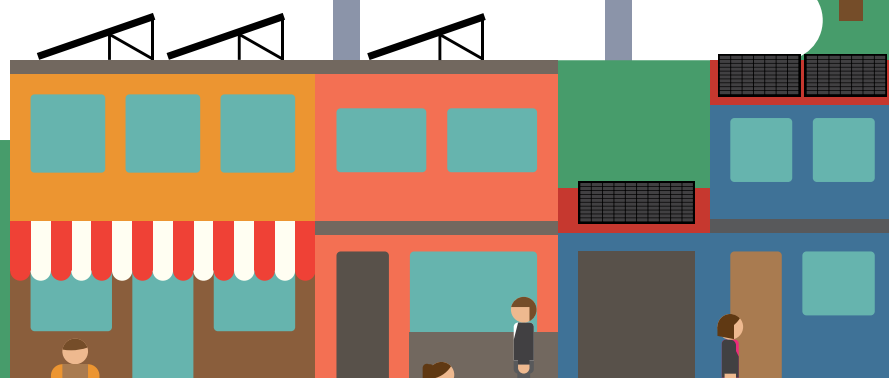
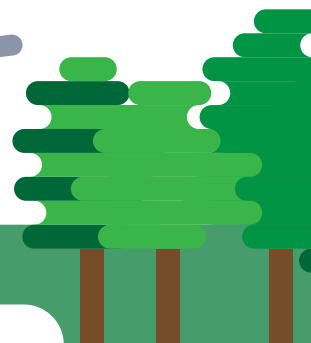
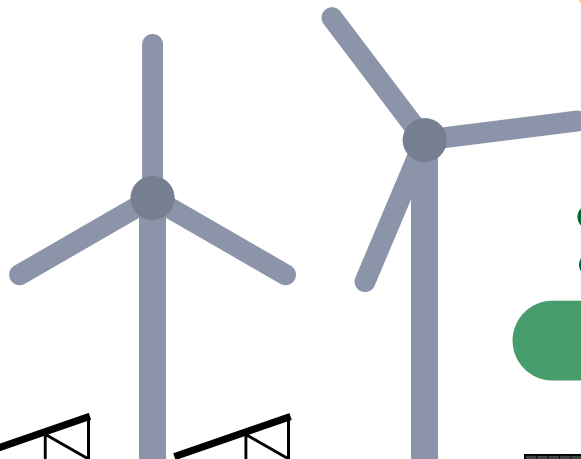

act:onaid

Πορεία με στόχο

**Μαθητική
Εβδομάδα
Δράσης
2020**

2-8 Μαΐου

Οι 17 Παγκόσμιοι Στόχοι του ΟΗΕ
και ο Στόχος 13: Δράση για το Κλίμα

13

Κλιματική αλλαγή: «καιρός» για δράση

Ο καιρός χάλασε. Με την ευρύτερη όμως έννοια. Όχι ως μια πτώση της θερμοκρασίας ή ως ένα μπουρίνι που μας χαλάει τα σχέδια για το Σαββατοκύριακο, αλλά ως ένα όλο και επιδεινούμενο παγκόσμιο φαινόμενο με διαστάσεις που κάνουν και τα πιο απαισιόδοξα σενάρια να μοιάζουν πλέον πολύ ρεαλιστικά.

Έχουν περάσει σχεδόν 5 χρόνια από τότε που θεσπίστηκαν οι **17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης** και η **Συμφωνία για το Κλίμα στο Παρίσι**, όπου οι παγκόσμιοι ηγέτες έθεσαν φιλόδοξους στόχους για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Κι όμως, είναι 2020 κι ο πλανήτης βρίσκεται ακόμα σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

Πλημμύρες, κυκλώνες, ξηρασία, έχουν γίνει πια τακτικοί επισκέπτες σε πολλές περιοχές του πλανήτη, ενώ πλήττουν για πρώτη φορά άλλες περιοχές που συγκαταλέγονταν στο απυρόβλητο των ακραίων φαινομένων. Από τις πλημμύρες στην Χαλκιδική το καλοκαίρι έως τους καύσωνες στη Δυτική Ευρώπη και από τους τυφώνες στη Βόρεια Αμερική έως τις πυρκαγιές στον Αμαζόνιο και την Αυστραλία, η κοινή γνώμη έχει στρέψει την προσοχή της στην ωμή πραγματικότητα της κλιματικής αλλαγής.

Ακούμε ότι η συμμετοχή όλων μας στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι πολύ σημαντική. Οι Στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη προσφέρουν μια εξαιρετική ευκαιρία να αλλάξουμε τις κοινωνίες μας και να επαναπροσδιορίσουμε τις οικονομίες μας. Η δράση δεν αποτελεί μόνο ευθύνη των κυβερνήσεων αλλά υποχρέωση όλων μας.

Και αν όλο αυτό φαντάζει πέρα από εμάς ή πάνω από τις δυνατότητες μας ως άτομο, η ελπίδα είναι πως δεν είμαστε μόνοι. Χιλιάδες νέοι και νέες σε όλο τον κόσμο ήδη βγαίνουν στους δρόμους, συμμετέχουν στην κλιματική απεργία με έμπνευση την Γκρέτα Τούνμπεργκ και διεκδικούν την προστασία του πλανήτη και της ανθρώπινης ζωής. Το μαθητικό κίνημα **Fridays for Future** έχει εξαπλωθεί σε πάνω από 170 χώρες ανάμεσα στις οποίες και η Ελλάδα η οποία συμμετείχε δυναμικά τον Σεπτέμβριο στην **Παγκόσμια Εβδομάδα Δράσης για το Κλίμα** και συνεχίζει τις τοπικές δράσεις και κινητοποιήσεις.

Εάν ενεργήσουμε όλοι μαζί ίσως να μην χάσουμε την τελευταία ευκαιρία να αποτρέψουμε μια συνθήκη που δεν εξυπηρετήσει την πλειονότητα των ανθρώπων στον πλανήτη. Ας μην τη χάσουμε!

Μαθητική Εβδομάδα Δράσης 2020

Εσείς οι εκπαιδευτικοί μπορείτε να παίξετε καταλυτικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών σας για τον **Στόχο 13: Δράση για το Κλίμα** και να δημιουργήσετε τις συνθήκες ώστε να νιώσουν ενδυναμωμένοι/ες και να αναλάβουν δράση για το μέλλον τους.

Ασχοληθείτε με τη θεματική αξιοποιώντας το συγκεκριμένο υλικό ή και δικές σας δραστηριότητες. Η Μαθητική Εβδομάδα Δράσης μπορεί να συνδεθεί με άλλα προγράμματα που ήδη τρέχετε αυτή τη σχολική χρονιά. Όλα μπορούν να συνδεθούν με τη φετινή θεματική καθώς η διασύνδεση με τη φύση είναι η κληρονομιά μας.

Κάντε τη δική σας έρευνα μαζί με τους μαθητές για να καταγράψετε τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή σας.

Βρείτε πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον που μπορείτε να εφαρμόσετε καθημερινά στο σχολείο: μειώστε τα σκουπίδια και την ενέργεια, ελαττώστε τις φωτοτυπίες, κάντε ανακύκλωση!

Ασκήσετε μαζί με τα παιδιά πίεση στους θεσμούς, τις τοπικές αρχές και την κυβέρνηση για όσα θέλετε να αλλάξετε!

Κάντε μια Πορεία με Στόχο!

Για δεύτερη χρονιά η Μαθητική Εβδομάδα Δράσης καταλήγει σε μια Πορεία με Στόχο. Πέρυσι μαζέψαμε 302 χιλιόμετρα από 6,000 μαθητές και μαθήτριες από 140. Φέτος θέλουμε να τα ξεπεράσουμε!

Δείτε [εδώ](#) φωτογραφίες και υλικό από την Μαθητική Εβδομάδα Δράσης για την Εκπαίδευση.

Διανύστε μια απόσταση (μεγάλη ή μικρή δεν έχει σημασία), όπου ο σκοπός για τον οποίον θα την κάνετε θα είναι εμφανής!

Καταγράψτε τον αριθμό των μέτρων/χιλιομέτρων που διανύσατε και τις εμπειρίες σας στο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο που θα λάβετε στο email σας.

Μην ξεχάσετε να μας στείλετε φωτογραφίες και βίντεο από τις δράσεις σας στο education.hellas@actionaid.org μέχρι και τις 15 Μαΐου 2020 προκειμένου να χρησιμοποιηθούν στο βίντεο που θα δημιουργήσουμε.

Εμείς θα ανακοινώσουμε τα συνολικά χιλιόμετρα που διανύθηκαν από όλα τα σχολεία και θα φροντίσουμε τα μηνύματά σας να ακουστούν δυνατά μέσα από το αναμνηστικό βίντεο της Φετινής Μαθητικής Εβδομάδας Δράσης!

Ακολουθούν 13 προτεινόμενα βήματα που είναι προτάσεις από εμάς, ώστε να σας οδηγήσουν πιο δυναμικά στο 13ο κοινό για όλους βήμα, την Πορεία με Στόχο!

13

Βήματα για να σώσουμε το περιβάλλον

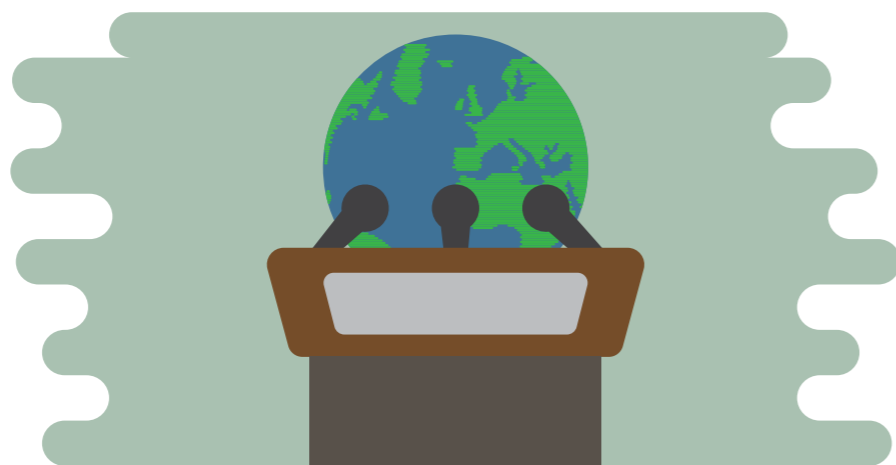
Μια «Πορεία με Στόχο» όσων πιστεύουν ότι από μικρές δράσεις μπορούν να γίνουν μεγάλες αλλαγές.

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Φαινόμενα έντονης δημιουργικότητας!

ΒΗΜΑ 1

Παίρνουμε έμπνευση

Ένα όρθιο μυρμηγκι μπορεί να καταφέρει πολύ περισσότερα από έναν ξαπλωμένο ελέφαντα."
- Αφρικανική παροιμία

Έτσι λοιπόν και ο 12 χρόνος Ιταλός Ποτίτο Ρουγκέρο από μία μικρή πόλη στην Ιταλία αποφάσισε να διαδηλώσει για το κλίμα παρά το γεγονός ότι οι καθηγητές στο σχολείο του είπαν ότι θα επιτρέψουν μόνο στους μεγαλύτερους μαθητές να πάρουν μέρος στις κινητοποιήσεις. Θα τον ακολουθούσαν και κάποιοι συμμαθητές του, αλλά την τελευταία στιγμή συνειδητοποίησε πως θα είναι μόνος του. Πήρε το ποδήλατό του και πήγε στη κεντρική πλατεία της πόλης του διαδηλώνοντας μόνος του. Η φωτογραφία του και η ιστορία του έκαναν τον γύρο του κόσμου δίνοντας δύναμη και σε άλλες φωνές.

<https://2019.tedxfoggia.com/speaker/potito-ruggiero/>

Xiuhtezcatl Martinez,

Ο 19χρονος σήμερα Xiuhtezcatl Martinez είναι ένας ακτιβιστής για το περιβάλλον, καλλιτέχνης του χιπ χοπ και διευθυντής νεολαίας στην Οργάνωση Earth Guardians. Έχει ξεκινήσει τη δράση του για το κλίμα από την ηλικία των 6 ετών!

<https://www.earthguardians.org/xiuhtezcatl>

Jamie Margolin,

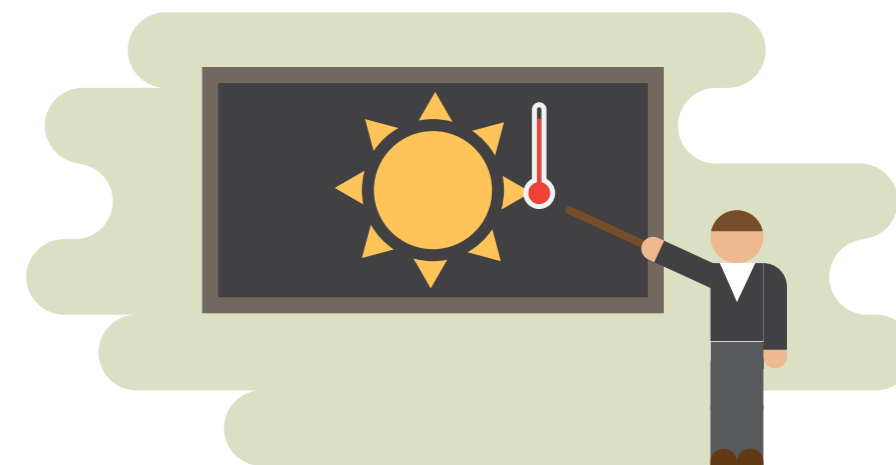
Αμερικανοκολομβιανή ακτιβίστρια, μαθήτρια και ιδρύτρια του Zero Hour. Ήταν 16 χρονών το 2017 όταν ίδρυσε το Zero Hour, ένα κίνημα νέων για την ενεργή εμπλοκή των νέων στη συζήτηση γύρω από το κλίμα και την περιβαλλοντική δικαιοσύνη.

<http://thisiszerohour.org/who-we-are/>

Σχολεία ανοιχτά στην προστασία του κλίματος και την εξοικονόμηση ενέργειας

72 σχολεία της Αθήνας συμμετείχαν στο παραπάνω πρόγραμμα του Δήμου Αθηναίων που είχε ως στόχο την ευαισθητοποίηση των μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων γύρω από την εξοικονόμηση ενέργειας των σχολικών μονάδων και τη μείωση του οικολογικού τους αποτυπώματος. Δείτε εδώ <http://athensecoschools.gr/> τι έκαναν τα σχολεία και πώς κατάφεραν να μειώσουν το ενεργειακό τους αποτύπωμα!

ΒΗΜΑ 2

Δράση για το Κλίμα: 1,5° C διορία

Το κλίμα του πλανήτη μας πάντα άλλαζε και πάντα θα αλλάζει. Παλιότερα οι αιτίες ήταν μόνο φυσικές, όμως σήμερα όταν μιλάμε για κλιματική αλλαγή μιλάμε για αλλαγές που οφείλονται στις ανθρώπινες δραστηριότητες και αρχίζουν από την εποχή που τα ορυκτά καύσιμα χρησιμοποιήθηκαν για πρώτη φορά για να δώσουν ενέργεια στη βιομηχανία.

Οι μεγαλύτεροι ανθρωπογενείς παράγοντες που επηρεάζουν την κλιματική αλλαγή και στους οποίους οφείλεται η αύξηση περίπου 1.0ο C είναι η χρήση ορυκτών καυσίμων, η εκτροφή ζώων και η αποψίλωση των δασών με σκοπό τη δημιουργία καλλιεργήσιμων εκτάσεων ή άλλων χρήσεων. Κατά 50% έχουν αυξηθεί οι παγκόσμιες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα από το 1990 και η μεγαλύτερη αύξηση έχει παρουσιαστεί κατά τη δεκαετία 2000-2010. Για να μειωθεί η θερμοκρασία, οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα πρέπει να πέσουν παγκοσμίως κατά 45% έως το 2030. (Πηγή UNDP <http://bit.ly/39YKjlf>)

Δείτε το βίντεο από το εκπαιδευτικό πακέτο της ActionAid Κόντρα στο Ρεύμα που εξηγεί με απλό τρόπο την αύξηση της θερμοκρασίας στον πλανήτη. <http://education.actionaid.gr/dunamikoi-ekpaideutikoi/ekpaideutiko-uliko/klimatikes-allages-ftoheia/>

Αν θελήσουμε να αποδώσουμε μερίδια ευθύνης στην ανθρώπινη δράση, σίγουρα οι αναπτυγμένες χώρες και οι μεγάλες εταιρείες θα επωμιστούν τα μέγιστα. Αντίθετα, οι άνθρωποι που ζουν σε συνθήκες φτώχειας κι έχουν συμβάλει μηδαμικά στην περιβαλλοντική επιβάρυνση είναι εκείνοι που υφίστανται το κύριο βάρος της κλιματικής αλλαγής, ζώντας στις πιο ευάλωτες περιοχές και διαθέτοντας τα λιγότερα μέσα για την αντιμετώπιση των καταστροφών. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα συμβάλλουν έτσι στη διαιώνιση της φτώχειας και της ανισότητας ανάμεσα στις αναπτυσσόμενες και αναπτυγμένες χώρες.

Εσύ πόσους πλανήτες χρειάζεσαι για να ζήσεις;

Το Οικολογικό Αποτύπωμα ορίζεται ως μέτρο της κατανάλωσης φυσικών πόρων από μια κοινωνία για την κάλυψη των αναγκών της και συγκρίνει την ανθρώπινη κατανάλωση πόρων και την παραγωγή απορριμμάτων με την ικανότητα της γης να αναγεννάτε, να παράγει πόρους και να απορροφά τα απόβλητα.

Το μέσο παγκοσμίως οικολογικό αποτύπωμα υπολογίζεται στα 2,2 εκτάρια παραγωγικής γης ανά κάτοικο, ενώ δεν θα έπρεπε να υπερβαίνει τα 1,8. Δηλαδή ο κάθε κάτοικος καταναλώνει πόρους που πρέπει να παραχθούν από 22 στρέμματα ενώ διαθέσιμα είναι μόνο 18.

Φυσικά δεν έχουμε όλοι την ίδια συμβολή στην κατανάλωση.

Πόσους πλανήτες θα χρειαζόμασταν εάν όλοι οι άνθρωποι στον κόσμο ζούσαν όπως εκείνοι της...

ΗΠΑ: 5 πλανήτες
Ισπανία: 2.5 πλανήτες
Ινδία: 0,7 πλανήτες
Πηγή: <https://www.footprintnetwork.org/>

Εδώ μπορείτε να υπολογίσετε το δικό σας οικολογικό αποτύπωμα (<http://bit.ly/2SMcOg9>)

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην παρουσίαση της Αγορίτσας Παπαχατζή από τη συμμετοχή της στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα MigratED μαζί με την ActionAid. <http://bit.ly/2HF5qwN>

Η Συμφωνία των Παρισίων

Η Συμφωνία για το Κλίμα των Παρισίων υιοθετήθηκε ομόφωνα από 195 χώρες τον Δεκέμβριο του 2015 και αποτελεί ένα παγκόσμιο σχέδιο δράσης για να κρατήσουμε την αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη όσο πιο κοντά στον 1,50 C και να μην ξεπεράσουμε τους 20C. Όλες οι χώρες της ΕΕ επικύρωσαν τη συμφωνία, ανάμεσά τους και η Ελλάδα. Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής ανακοίνωσαν την αποχώρησή τους από τη Συμφωνία τον Νοέμβριο του 2019.

Με τα σημερινά δεδομένα, οδηγούμαστε σε αύξηση της πλανητικής θερμοκρασίας άνω των 40 C. Άνοδος της θερμοκρασίας σε αυτό το επίπεδο μεταφράζεται σε μη-αναστρέψιμες κοινωνικές, ανθρωπιστικές και οικονομικές επιπτώσεις, ενδεχομένως και σε ερημοποίηση σημαντικών τμημάτων της ελληνικής επικράτειας. Διάβασε [εδώ](#) την έρευνα της ΔιαΝΕΟσις για την επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα

Η Ελλάδα έχει στόχους!

Ο πρωθυπουργός εξήγγειλε τον Σεπτέμβριο στη [Σύνοδο Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική δράση](#), την απόσυρση των λιγνιτικών σταθμών παραγωγής ενέργειας μέχρι το 2028. Ελπίζουμε να μείνει συνεπής στα λόγια του και να προχωρήσει στην κατεύθυνση της οριστικής απανθρακοποίησης της χώρας με κοινωνικό και δίκαιο τρόπο.

Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι το σχέδιο απόσυρσης των λιγνιτικών μονάδων και η εκπλήρωση των στόχων της Συμφωνίας των Παρισίων, δεν συμβαδίζουν με την παραχώρηση χιλιάδων τετραγωνικών χιλιομέτρων θαλάσσιας έκτασης σε Ιόνιο και Κρήτη σε πετρελαϊκούς κολοσσούς και την πρόθεση επιδότησης εξορύξεων με χρήματα του Ελληνικού κράτους.

Ενημερωθείτε [εδώ](#) για τις ομάδες πολιτών σε διάφορα μέρη της Ελλάδας που ενημερώνουν το κοινό σε σχέση με τις επιπτώσεις της έρευνας και εξόρυξης υδρογονανθράκων και τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν για την ακύρωση των συμβάσεων.

Δραστηριότητα: Μύθος ή αλήθεια;

- Ρωτήστε τους/τις μαθητές/τριες τι έχουν ακούσει για την κλιματική αλλαγή;
- Συνεχίστε ρωτώντας τι από αυτά που έχουν ακούσει πιστεύουν ότι είναι αλήθεια και τι μύθοι;
- Εξηγήστε ότι ρωτάτε τα παραπάνω γιατί ορισμένες από τις πληροφορίες είναι γεγονότα και ορισμένες είναι «μύθοι», που ωστόσο μπορεί κανείς να τις διαβάσει στο διαδίκτυο, κυρίως με τη μορφή ψευδών ειδήσεων (fake news)
- Ενημερώστε ότι με την επόμενη δραστηριότητα θα προσπαθήσουμε να εξασκηθούμε ώστε να διαχωρίζουμε τα γεγονότα από τους μύθους.
- Εξηγήστε ότι θα διαβάσετε κάποιες δηλώσεις (ή θα εκτυπώσετε και θα τις μοιράσετε σε κάρτες) σχετικές με την κλιματική αλλαγή από τις οποίες κάποιες είναι γεγονότα και κάποιες μύθοι.
- Χωρίστε την ομάδα σε 2 μικρότερες και δώστε 10 λεπτά ώστε κάθε ομάδα να αποφασίσει ποιες είναι γεγονότα και ποιες μύθοι.
- Έπειτα ζητήστε από τις ομάδες να παρουσιάσουν τις αποφάσεις τους επιχειρηματολογώντας. Στις περιπτώσεις που υπάρχει διαφωνία, δώστε λίγο χρόνο ώστε να διεξαχθεί ανάμεσα στις ομάδες ένας μικρός αγώνας επιχειρηματολογίας (debate). Σε αυτές τις πληροφορίες μπορούν να προστεθούν απόψεις που γνωρίζει, έχει ακούσει, ή ίδια η ομάδα και να γίνει η σχετική επιχειρηματολογία
- Αποκαλύψτε τα γεγονότα και τους μύθους, μέσω της τεκμηρίωσης που υπάρχει παρακάτω

Μύθος ή αλήθεια;

1. Η σπατάλη λιγότερων τροφίμων είναι ένας τρόπος να περιορίσουμε τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	2. Οι επιστήμονες δεν μπορούν να συμφωνήσουν εάν η κλιματική αλλαγή συμβαίνει πράγματι και ότι οφείλεται στην ανθρώπινη δραστηριότητα.	3. Η μέση παγκόσμια θερμοκρασία έχει αυξηθεί από το 1880 σε 5 βαθμούς Φαρενάιτ (15 βαθμούς Κελσίου).
4. Τα δέντρα είναι μια καλή πηγή για να μάθουμε για την κλιματική αλλαγή.	5. Οι ΗΠΑ έχουν τις πιο υψηλές εκπομπές CO2.	6. Και τα ζώα ευθύνονται για την κλιματική αλλαγή.
7. Δεν θα μπορέσουν όλα τα ζώα να προσαρμοστούν στις νέες κλιματολογικές συνθήκες	8. Οι πολιτικές αρκούδες ζουν σε λεπτότερους πάγους από το 1979.	9. Η αγορά προϊόντων δίκαιου εμπορίου μπορεί να συμβάλει στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.
10. Η κλιματική αλλαγή είναι ένα πρόβλημα που θα αφορά περισσότερο τις μελλοντικές γενιές.	11. Η άνοδος της μέσης θερμοκρασίας κατά 2 °C δεν ακούγεται και τόσο τραγική.	12. Υπάρχει ακόμα χρόνος για να σταματήσουμε την κλιματική αλλαγή, αν δράσουμε όλοι μαζί

ΔΗΛΩΣΗ		ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ – ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ
1. Η σπατάλη λιγότερων τροφίμων είναι ένας τρόπος να περιορίσουμε τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου	Αλήθεια	Περισσότερο από το 1/3 των τροφίμων που παράγονται παγκοσμίως τελικά δεν φτάνουν ποτέ στην κατανάλωση. Μερικά χαλάνε στη μεταφορά ενώ μεγάλες ποσότητες φαγητού πετιούνται από τους ίδιους τους καταναλωτές. Κατά την παραγωγή, τη συγκομιδή, τη μεταφορά και τη συσκευασία των τροφίμων, που τελικά πετιόνται, εκπέμπονται πάνω από 3,3 δισεκατομμύρια τόνοι διοξειδίου του άνθρακα. <i>Πηγή: National Geographic</i> https://on.natgeo.com/2T2GKU5
2. Οι επιστήμονες δεν μπορούν να συμφωνήσουν εάν η κλιματική αλλαγή συμβαίνει πράγματι και ότι οφείλεται στην ανθρώπινη δραστηριότητα.	Μύθος	Το 97% των επιστημόνων που ασχολούνται με το κλίμα συμφωνούν ότι η κλιματική αλλαγή πιθανότητα οφείλεται στην ανθρώπινη δραστηριότητα. 200 περίπου επιστημονικές οργανώσεις ανά τον κόσμο έχουν εκδώσει δηλώσεις που υποστηρίζουν αυτή ακριβώς τη θέση. <i>Πηγή: Global Climate Change</i> https://climate.nasa.gov/scientific-consensus/
3. Η μέση παγκόσμια θερμοκρασία έχει αυξηθεί από το 1880 σε 5 βαθμούς Φαρενάιτ (15 βαθμούς Κελσίου).	Μύθος	Η μέση παγκόσμια θερμοκρασία έχει αυξηθεί κατά 0,94 βαθμούς Κελσίου τον 20ο αιώνα με την άνοδο να είναι πιο αισθητή στους 2 πόλους της Γης απ' ότι κοντά στον ισημερινό. <i>Πηγή: Climate Gov</i> http://bit.ly/37LIYO4
4. Τα δέντρα είναι μια καλή πηγή για να μάθουμε για την κλιματική αλλαγή.	Γεγονός	Καθώς τα δέντρα είναι ευαίσθητα στις τοπικές κλιματικές συνθήκες, όπως η βροχή και οι θερμοκρασίες, δίνουν στους επιστήμονες πολύ σημαντικές απαντήσεις σχετικά με τις κλιματικές συνθήκες που επικρατούσαν στη περιοχή στο παρελθόν. Για παράδειγμα, οι δακτύλιοι στον κορμό ενός δέντρου, συνήθως είναι πιο πλατιοί σε μια χρονιά που ήταν πολύ θερμή, ή αντίστοιχα πιο λεπτοί σε μια χρονιά που ήταν κρύα και ξηρή. Εάν ένα δέντρο έχει βιώσει στρεσογόνες καταστάσεις μέσα σε ένα χρονικό διάστημα, μπορεί να μη μεγαλώσει καθόλου μέσα στο χρόνο. <i>Πηγή: Περιβαλλοντικό Κέντρο Καστρίου</i> http://bit.ly/2uhK9pl
5. Οι ΗΠΑ έχουν τις πιο υψηλές εκπομπές CO2.	Μύθος	Σύμφωνα με την EPA (Υπηρεσία Προστασίας Περιβάλλοντος των ΗΠΑ), η Κίνα είναι αυτή τη στιγμή η χώρα με τις υψηλότερες εκπομπές CO2, με ποσοστό μάλιστα 30% των συνολικών εκπομπών. Οι ΗΠΑ βρίσκονται στη 2η θέση με ποσοστό 15% του συνολικού ποσοστού εκπομπών CO2. <i>Πηγή: EPA</i> http://bit.ly/2uioXQx
6. Και τα ζώα ευθύνονται για την κλιματική αλλαγή.	Αλήθεια	Είτε το πιστεύετε είτε όχι, οι διατροφικές συνήθειες των αγελάδων συμβάλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου. Όπως και οι άνθρωποι, οι αγελάδες όταν τρώνε, συγκεντρώνονται στο στομάχι τους αέρια μεθανίου, τα οποία και απελευθερώνουν! Φανταστείτε ότι υπάρχουν περισσότερο από 1,5 δις αγελάδες που απελευθερώνουν όλα αυτά τα αέρια στην ατμόσφαιρα! <i>Πηγή: Καθημερινή</i> https://www.kathimerini.gr/887634/article/epikairothta/perivallon/ay3hmenes-oi-ekpompes-me8aniou

7. Δεν θα μπορέσουν όλα τα ζώα να προσαρμοστούν στις νέες κλιματολογικές συνθήκες	Αλήθεια	Μέσα από αυτή την μελέτη γίνεται κατανοητό πως η επίδραση της κλιματικής αλλαγής στα είδη έχει μία από τις τρεις επιπτώσεις: i) Προσαρμογή, ii) Μετακίνηση, iii) Εξαφάνιση. Πιο συγκεκριμένα στην αλλαγή του μικροκλίματος του κάθε είδους, αυτά τείνουν να προσαρμόζονται ή να μετακινούνται. Όταν όμως η αλλαγή αυτή τελείται ταχύτερα από την ικανότητά τους στην προσαρμογή ή την μετακίνηση αυτά εξαφανίζονται. Ένα τέτοιο παράδειγμα εξαφάνισης λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας του νερού αποτελεί το ψάρι «Orange-spotted filefish». <i>Πηγή: SAFIA</i> https://thesafiablog.com/2019/09/04/climate-change/
8. Οι πολικές αρκούδες ζουν σε λεπτότερους πάγους από το 1979.	Αλήθεια	Πληροφορίες που έρχονται από τους Δορυφόρους της Γης της NASA, δείχνουν ότι κάθε καλοκαίρι, κομμάτια πάγων λιώνουν και συρρικνώνονται μέχρι τον Σεπτέμβρη. Μετά τον Σεπτέμβρη οι πάγοι μεγαλώνουν ξανά. Ωστόσο, από το 1979, οι πάγοι του Σεπτέμβρη γίνονται όλο και μικρότεροι. Αυτό μας δείχνει ότι η υπερθέρμανση μπορεί να έχει τεράστιες συνέπειες μακροπρόθεσμα.
9. Η αγορά προϊόντων δίκαιου εμπορίου μπορεί να συμβάλει στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.	Αλήθεια	Αγοράζοντας προϊόντα δίκαιου εμπορίου αρχικά συμβάλεις στο να πληρώνονται δίκαια οι παραγωγοί. Αυτό συνεπάγεται ότι μπορούν να καλύψουν τα κόστη παραγωγής τους, να έχουν μια αξιοπρεπή ζωή και να μπορούν να επενδύσουν στο να χρησιμοποιούν υγιή και βιώσιμα μέσα για την καλλιέργεια και όχι να χρειάζεται να καταφεύγουν σε φτηνά μέσα παραγωγής που καταστρέφουν το περιβάλλον.
10. Η κλιματική αλλαγή είναι ένα πρόβλημα που θα αφορά περισσότερο τις μελλοντικές γενιές.	Μύθος	Αυτό δεν αποτελεί πλέον δικαιολογία για να μην δράσουμε για την αλλαγή του κλίματος και να προωθήσουμε την επιβάρυνση στις μελλοντικές γενιές. Πέρυσι, οι κορυφαίοι επιστήμονες του κλίματος στον κόσμο προειδοποίησαν ότι έχουμε μόνο 12 χρόνια για να περιορίσουμε την υπερθέρμανση του πλανήτη με ανώτατο όριο τους 1,5 βαθμούς Κελσίου ώστε να αποφύγουμε το ανεπανόρθωτο
11. Η άνοδος της μέσης θερμοκρασίας κατά 2°C δεν ακούγεται και τόσο τραγική.	Μύθος	Με βάση την αντίληψή μας για τη θερμοκρασία και λαμβάνοντας υπόψη ότι την ίδια μέρα ενδέχεται να υπάρχουν αλλαγές έως και 10 βαθμών, μπορεί να μην φαίνεται και τόσο μεγάλο πρόβλημα. Ωστόσο, αυτό που μοιάζει μια ελάχιστη διαφορά για εμάς, είναι καταστροφικό για τη γεωργία, τη κλωρίδα, τους ωκεανούς και τα είδη εντόμων και ζώων, των οποίων η επιβίωση συνδέεται στενά με τις κλιματικές συνθήκες. Στην πραγματικότητα, ένα σημαντικό ποσοστό της πλανητικής βιοποικιλότητας πάσχει ήδη από αυτό.
12. Υπάρχει ακόμα χρόνος για να σταματήσουμε την κλιματική αλλαγή, αν δράσουμε όλοι μαζί		Αφήστε τα παιδιά να συζητήσουν και να αποφασίσουν μόνα τους πώς θα χαρακτήριζαν τη δήλωση αυτή.

Δραστηριότητα: Τίτλοι ειδήσεων

Αναρτήστε έναν παγκόσμιο χάρτη στην τάξη σας για το διάστημα που δουλεύετε τη θεματική της Μαθητικής Εβδομάδας Δράσης (μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και τον χάρτη από το εκπαιδευτικό πακέτο της ActionAid για τις κλιματικές αλλαγές και τη φτώχεια [Κόντρα στο Ρεύμα](#)).

Ζητήστε από τα παιδιά να κάνουν για μια εβδομάδα ή και παραπάνω έρευνα στις εφημερίδες και το διαδίκτυο και να βρουν τίτλους ειδήσεων που σχετίζονται με την αύξηση της θερμοκρασίας και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Σημειώνετε με post it ή με άλλον τρόπο τους τίτλους στην αντίστοιχη περιοχή του κόσμου στην οποία αναφέρεται η κάθε είδηση.

Που βρίσκονται οι περιοχές που πλήττονται περισσότερο; Γιατί πιστεύετε ότι συμβαίνει αυτό;

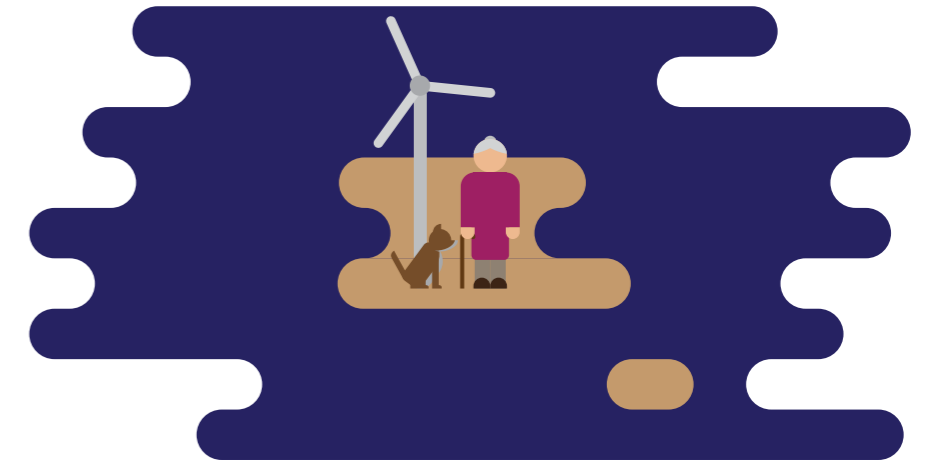
Επέκταση: Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες. Κάθε ομάδα ερευνά μια συγκεκριμένη περιοχή ή χώρα που έχετε εντοπίσει. Ασχοληθείτε με τις παρακάτω ερωτήσεις:

Τι είδους ακραία καιρικά φαινόμενα έχουν παρατηρηθεί τα τελευταία 10 χρόνια στη συγκεκριμένη περιοχή; Ποια πιστεύετε ότι οφείλονται στην κλιματική αλλαγή;

Φροντίστε να υπάρχει ομάδα που θα ερευνήσει την Ελλάδα αλλά και πιθανώς άλλες αναπτυγμένες χώρες. Συνεχίστε την έρευνά σας στην τοπική σας κοινότητα. Μπορείτε να συνδυάσετε αυτό το βήμα με την έρευνα που προτείνεται στο Βήμα 6.

ΒΗΜΑ 3

Η ανθρώπινη διάσταση της κλιματικής αλλαγής

Η τροφή που τρώμε, το νερό που πίνουμε, η ενέργεια που καταναλώνουμε, οι ασθένειες που αντιμετωπίζουμε, τα απορρίμματα που παράγουμε όλα σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, εδώ και παντού. Δεν υπάρχει μέρος της ζωής των ανθρώπων της γης που να μην έχει σχέση με την κλιματική αλλαγή. Οι καθημερινές ανθρώπινες δραστηριότητες και οι επιλογές μας μπορούν να επηρεάσουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Δραστηριότητα: Μεγάλα Ερωτήματα

Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες και δώστε τους κάποιες από τις παρακάτω ερωτήσεις που θα έχετε γράψει σε χαρτιά ανακύκλωσης. Τα παιδιά απλώνουν τις ερωτήσεις ανάποδα στην επιφάνεια όπου δουλεύουν και κάποιος αποκαλύπτει μια ερώτηση ή δήλωση. Τη διαβάζουν και συζητούν ελεύθερα για 3 λεπτά. Επαναλαμβάνουν το ίδιο και για τις υπόλοιπες ερωτήσεις. Στη συνέχεια, ζητήστε από τις ομάδες να οργανώσουν τις ερωτήσεις σε μία κλίμακα από την πιο εύκολη να απαντηθεί και να συζητηθεί έως τη πιο δύσκολη. Ζητήστε τους να επιλέξουν όλοι μαζί μια ερώτηση να συζητηθεί στην ολομέλεια.

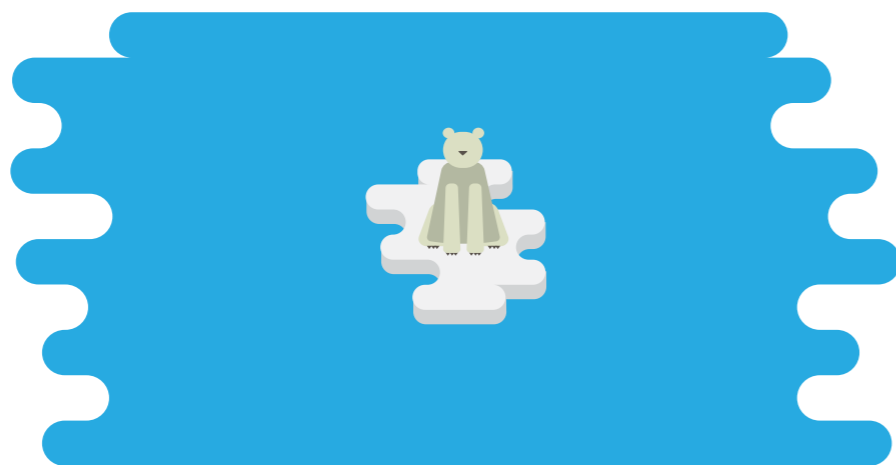
Ερωτήσεις για αναστοχασμό:

Σε ποιες ερωτήσεις δώσατε σίγουρες απαντήσεις; Ποιες ερωτήσεις σας προβλημάτισαν περισσότερο και γιατί; Ποια από τις ερωτήσεις θα θέλατε να διερευνήσετε περισσότερο;

Ερωτήσεις

1. Μόλις 100 είναι οι εταιρείες που έχουν προκαλέσει πάνω από το 70% των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από το 1988. Είναι ευθύνη αποκλειστικά των εταιρειών να δράσουν για την κλιματική αλλαγή;
2. Πόσο μακριά θα φτάνατε για να μειώσετε τις δικές σας εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα; Θα σταματούσατε να τρώτε κρέας ή να χρησιμοποιείτε αυτοκίνητα;
3. Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής είναι η δεύτερη χώρα στον κόσμο σε εκλύσεις διοξειδίου του άνθρακα κι όμως αποσύρθηκαν από τη Συμφωνία των Παρισίων για το Κλίμα αυτόν τον Νοέμβριο (βλέπε ΒΗΜΑ 2). Τι πιστεύετε για αυτό ότι πρέπει να γίνει γι αυτό;
4. Οι πολιτικοί συχνά σκέφτονται μόνο βραχυπρόθεσμα επειδή θέλουν να επανεκλεγούν. Πώς μπορούμε να κάνουμε τους πολιτικούς να σκεφτούν το μέλλον και τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής;
5. Οι άνθρωποι που είναι λιγότερο υπεύθυνοι για τις κλιματικές αλλαγές υποφέρουν περισσότερο από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως για παράδειγμα οι χώρες στη νότια Αφρική που αυτή τη στιγμή πλήττονται από τη μεγαλύτερη ξηρασία όλων των εποχών. Είναι η ευημερία αυτών των ανθρώπων δική μας ευθύνη;

ΒΗΜΑ 4

Περιβαλλοντική διάσταση της κλιματικής αλλαγής

Δραστηριότητα: Ο ιστός της ζωής

1. Ζητήστε από τους μαθητές/τριες να σας πουν το πρώτο πράγμα που τους έρχεται στο μυαλό όταν ακούν τη φράση «**Ζωές πάνω στον πλανήτη**» (για τις μεγαλύτερες τάξεις χρησιμοποιήστε την λέξη βιοποικιλότητα) και καταγράψτε τις ιδέες τους με την μορφή καταγισμού ιδεών. Αξιοποιήστε έτσι τις απαντήσεις, ώστε να δώσετε έναν ορισμό του όρου **Βιοποικιλότητα**.

Ένας κοινά αποδεκτός όρος είναι: Η ποικιλία της ζωής πάνω στην Γη, σε όλα τα επίπεδα και τους συνδυασμούς της, από το γονίδιο και τα είδη ως τις βιοκοινότητες και τα οικοσυστήματα σε μια περιοχή ή στον πλανήτη συνολικά και στις σχέσεις μεταξύ τους. (Πηγή: <http://bit.ly/2HHrgQj>).

2. Έπειτα, κατηγοριοποιήστε τα είδη της ζωής που βρήκατε στην παραπάνω δραστηριότητα, χρησιμοποιώντας το παρακάτω σχήμα, και εμπλουτίστε το παραπάνω με 2-3 παραδείγματα από κάθε είδος:

ΑΝΘΡΩΠΟΙ	ΖΩΑ	ΦΥΤΑ	ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ
παιδιά	ψάρι	δέντρα	λίμνες
ενήλικες	πρόβατο	βότανα	θάλασσα
ηλικιωμένοι	μέλισσα	λουλούδια	λιβάδι

3. Προσπαθήστε έπειτα να φτιάξετε όσες περισσότερες συνδέσεις μπορείτε μεταξύ των ειδών της κάθε κατηγορίας. Διαλέξτε ένα είδος από 3 τουλάχιστον κατηγορίες για να βγάλετε έναν λογικό συνειρμό. Για παράδειγμα:

Παιδιά/ψάρι/θάλασσα: το παιδί χρειάζεται ψάρι για το φώσφορο, τα οποία ψάρι βρίσκεται στη θάλασσα

Ενήλικες/μέλισσα/βότανα/λιβάδια: οι ενήλικες χρειάζονται τη μέλισσα για να γονιμοποιήσει τα βότανα, που βρίσκονται στα λιβάδια για να τα χρησιμοποιήσουν για φαρμακευτικούς σκοπούς.

Για κάθε μία γραμμή σύνδεσης χρησιμοποιήστε διαφορετικό μαρκαδόρο. Έπειτα, συζητήστε ενδεικτικά: *Είναι κάτι που σας εντυπωσίασε από αυτή την δραστηριότητα; Πόσους τρόπους βρήκατε να συνδέσετε τις 4 κατηγορίες; Τι μπορεί να σημαίνει αυτό; Ποια πιστεύετε ότι είναι τα οφέλη από αυτήν την αλυσίδα / ιστό για την ζωή στον πλανήτη; Τι θα γινόταν αν από κάθε αλυσίδα / ιστό άρχιζε να εξαφανίζεται ένα είδος πχ. από την παραπάνω αλυσίδα άρχιζαν να εξαφανίζονται τα βότανα;*

4. Αποκαλύψτε στη συνέχεια τις παρακάτω πληροφορίες (μπορείτε να τις έχετε από πριν γραμμένες και αναρτημένες στον τοίχο):

- Ο σημερινός ρυθμός εξαφάνισης ειδών εκτιμάται ότι είναι 100 ως 1000 φορές μεγαλύτερος από ότι στο παρελθόν και οφείλεται κυρίως στην ανθρώπινη δραστηριότητα.
- Οι πληθυσμοί των ειδών έχουν μειωθεί κατά 30% από το 1970.
- Το 1/3 των ειδών απειλείται με εξαφάνιση ενώ το 2% έχει ήδη εξαφανιστεί.

5. Αναστοχαστείτε έπειτα με τους μαθητές/τριες ενδεικτικά τα εξής: Τι μπορεί να διατάραξε αυτή την ισορροπία και τα είδη αρχίζουν να εξαφανίζονται; Μπορείτε να βρείτε συγκεκριμένα παραδείγματα; Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε να επιδιορθώσουμε αυτόν τον ιστό; Τι θα μπορούσαμε από αύριο κιόλας να κάνουμε;

Βοηθητικά βίντεο

Για την βιοποικιλότητα και τον "Ιστό της ζωής":

<http://bit.ly/2HHrgQj>

Για την "επιδιόρθωση" του ιστού:

<https://www.juliabutterflyhill.com/julia/>

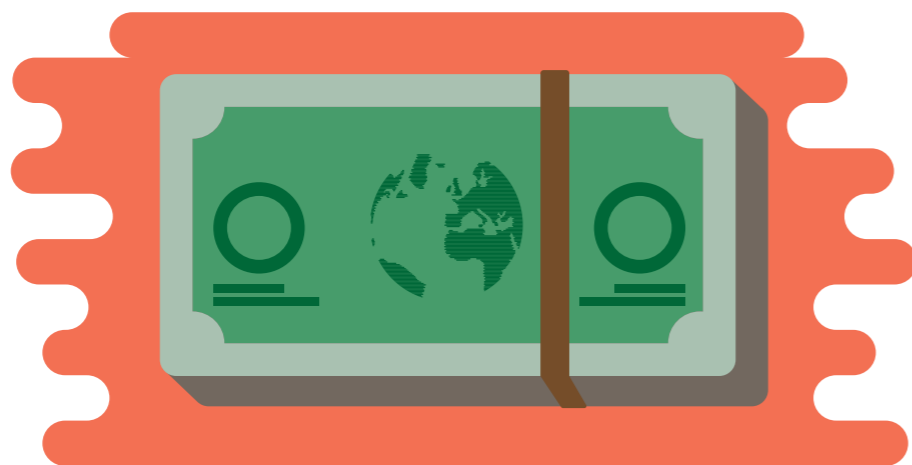
<http://thisiszerohour.org/who-we-are/>

<https://www.earthguardians.org/xiuhtezcatl>

ΒΗΜΑ 5

Η οικονομική διάσταση της κλιματικής αλλαγής

Δραστηριότητα για τις μικρότερες ηλικίες

- Διαβάστε το παρακάτω παραμύθι **“Η μεγάλη τραμπάλα του πλανήτη”**, που δεν έχει τέλος, μέσα στην τάξη.
- Συζητήστε έπειτα με τους μαθητές/τριες: για ποιο λόγο πιστεύουν ότι ο άνθρωπος θέλησε να αλλάξει το παιχνίδι της τραμπάλας. Τι συνέπειες μπορεί να έχει αυτή η «ανισορροπία της τραμπάλας» όσον αφορά τους φυσικούς πόρους από τον άνθρωπο για την ζωή όλων των πλασμάτων αλλά και για τη ζωή του ίδιου του πλανήτη; Ποιο θα είναι το τέλος του παραμυθιού αν συνεχιστεί η υπερκατανάλωση των φυσικών πόρων; Σας αρέσει αυτό το τέλος; Αν όχι, ποιο πιστεύετε ότι θα ήταν ένα δίκαιο και βιώσιμο τέλος για το παραμύθι, τον πλανήτη και τις ζωές πάνω σ’ αυτόν;

Μην μείνετε μόνο στα λόγια! Γράψτε και ακόμα καλύτερα εικονογραφήστε όλο το παραμύθι και στείλτε το μας ηλεκτρονικά!

Δραστηριότητα για τις μεγαλύτερες ηλικίες

- Διαβάστε το παρακάτω συμβολικό παραμύθι μέσα στην τάξη.
- Προτρέψτε τους μαθητές/τριες να μεταφέρουν τους συμβολισμούς (σε πρόσωπά και καταστάσεις) του παραμυθιού σε σύγχρονους όρους της πραγματικής ζωής. Ποιοι θα ήταν αυτοί (ενδεικτικά: φυσικοί πόροι, υπερκατανάλωση κτλ);
- Σκεφτείτε και συζητήστε στην ολομέλεια: το τέλος του παραμυθιού με σύγχρονους όρους, αν ο άνθρωπος συνεχίσει να «τραμπαλίζεται» με τον ίδιο τρόπο και ποιο το κόστος (οικονομικό, ανθρώπινο και περιβαλλοντικό) για τον πλανήτη και τις ζωές πάνω σε αυτόν.
- Πάρτε χαρτί και μολύβι και ξεκινήστε τους υπολογισμούς με βάση τα παραπάνω για το πόσο μας κοστίζει τελικά η κλιματική αλλαγή καθημερινά αλλά και πόσο θα μας κοστίσει και στο μέλλον, εάν δεν προσπαθήσουμε να την σταματήσουμε. Μπορείτε να βοηθηθείτε και από τα παρακάτω βίντεο:

«Το κόστος της κλιματικής αλλαγής”: <http://bit.ly/2PeuC19> και <http://bit.ly/38PCCgT>
ΔιαΝΕΟσις «Οι Επιπτώσεις Της Κλιματικής Αλλαγής Στην Ελληνική Οικονομία»: <http://bit.ly/2SN7PMj>

Μιλήστε για την κυκλική οικονομία, ένα νέο μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης που εστιάζει στη μείωση της σπατάλης των πόρων που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία, δίνοντας έμφαση στην παραγωγή ενέργειας από απόβλητα, την αξιοποίηση ανανεώσιμων πόρων και την επαναχρησιμοποίηση προϊόντων, αλλά και την παραγωγή προϊόντων που έχουν πολύ μεγαλύτερο κύκλο ζωής.
<https://www.ekt.gr/el/magazines/features/23377>

Μοιάζει με ανακύκλωση θα μπορούσε να σκεφτεί κάποιος. «Όχι. Ανακυκλώνω σημαίνει ότι βλέπω τα πράγματα σαν μελλοντικά σκουπίδια και όχι σαν μια ευκαιρία για να δημιουργήσω αξία. Θα πρέπει να αρχίσουμε να βλέπουμε τα πάντα γύρω μας σαν μια ευκαιρία για τη δημιουργία αξίας, όχι στο τέλος του κύκλου της ζωής τους αλλά σε κάθε φάση της χρήσης του κάθε προϊόντος. Για παράδειγμα η επαναχρησιμοποίηση ενός προϊόντος, ενός τηλεφώνου ας πούμε ή ενός αυτοκινήτου ή άλλων προϊόντων, ή η επαναχρησιμοποίηση τμημάτων ενός αυτοκινήτου για άλλο αυτοκίνητο, είναι μια ευκαιρία για να ανοίξει ένας νέος κύκλος ζωής για το συγκεκριμένο υλικό.» Φρανσουά Μισέλ Λαμπέρ πρόεδρος του Γαλλικού Ινστιτούτου Κυκλικής Οικονομίας. <https://www.cnn.gr/focus/story/63121/kykliki-oikonomia-to-oikonomiko-montelo-toy-mellontos>

Η Ευρώπη έχει ήδη θέσει τις βάσεις για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία, αλλά χρειάζεται υποστήριξη σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Η Ελλάδα δημοσίευσε την εθνική της στρατηγική για την κυκλική οικονομία τον Δεκέμβριο του 2018 και ήδη υπάρχουν πολλές πρακτικές που υλοποιούνται σε διάφορους τομείς όπως η γεωργία και ο τουρισμός.

Η μεγάλη τραμπάλα του πλανήτη

Όταν ξεκίνησαν όλα, ήταν κάπως έτσι... Δίπλα από το δέντρο Λούνα υπήρχαν και ένα σωρό άλλα δέντρα, άλλα μικρά άλλα μεγάλα, άλλα φουντωτά, άλλα ψηλά και λυγερόκορμα, όλα όμως μαζί έφτιαχναν ένα μεγάλο δάσος. Μέσα στο δάσος βέβαια ζούσαν και ένα σωρό άλλα πλάσματα, άλλα κελαηδούσαν, άλλα θρόιζαν, άλλα καθώς κυλούσαν άφηναν έναν γαργαριστό ήχο και άλλα μιλούσαν όπως εμείς. Το αγαπημένο παιχνίδι όλων ήταν η τραμπάλα. Και επειδή δεν μπορούσαν να αποφασίσουν ποιος θα τραμπαλιστεί με ποιον, αποφάσισαν να φτιάξουν μια τραμπάλα που τους χωρούσε όλους. Έτσι λοιπόν μια μέρα θα μπορούσε να βρεις στην τραμπάλα μία κουκουβάγια, μια καστανιά, έναν άνθρωπο και ένα λουλούδι. Την άλλη ένα ρυάκι, με ένα γεράκι, μια πέτρα και ένα ελαφάκι. Όταν βαρέθηκαν να παίζουν το παιχνίδι με αυτό τον τρόπο επινόησαν ένα άλλον! Θα προσπαθούσαν να μείνουν πάνω στην τραμπάλα σε απόλυτη ισορροπία. Έτσι, ο ένας έδινε στον άλλον ό, τι πραγματικά χρειαζόταν, χωρίς κανείς να στερεί τίποτα από κανένα και αυτό έκανε την τραμπάλα να είναι εντελώς ισορροπημένη. Η ευκολία με την οποία πετύχαιναν αυτή την ισορροπία ήταν πραγματικά εντυπωσιακή και γι’ αυτό ξακουστή μέχρι τα πέρατα της γης.

Μια μέρα ένας Άνθρωπος σκέφτηκε πώς θα ήταν, αν βρισκόταν λίγο ψηλότερα από τους άλλους στην τραμπάλα. Την επομένη το δοκίμασε και του άρεσε. Τα υπόλοιπα πλάσματα το είδαν αλλά δεν είπαν τίποτα. Του ανθρώπου όμως του άρεσε πολύ και την επόμενη φορά που βρέθηκε στην τραμπάλα ανέβηκε ακόμα πιο ψηλά και έμεινε για περισσότερη ώρα. Τα υπόλοιπα πλάσματα πάλι το είδαν, αλλά συνέχισαν να μη λένε τίποτα. Στη θέση αυτή μάλιστα ένωσε τόσο ωραία, που άρχισε να ονειρεύεται πώς θα ήταν, αν έφτανε στην κορυφή και έμενε εκεί για πάντα. Και ναι, του άρεσε πολύ αυτή η ιδέα. Για να το πετύχει, λοιπόν, αυτό άρχισε να ανεβαίνει όλο και πιο συχνά στην τραμπάλα και να παίρνει πολύ περισσότερα από αυτά που χρειαζόταν, χωρίς να δίνει. Έκοβε περισσότερα δέντρα (αν και δεν ήξερε τι να τα κάνει), ψάρευε περισσότερα ψάρια (αν και δεν μπορούσε να τα φάει όλα) και σκάλιζε τη γη με μανία για να του δώσει ό,τι είχε και δεν είχε μέσα της. Και οι μέρες περνούσαν και γίνονταν χρόνια και ποτέ κανείς δεν ξαναμίλησε για την ισορροπία της τραμπάλας. Κανείς ή μήπως...

Η παραπάνω δραστηριότητα είναι εμπνευσμένη από το βιβλίο: «Ενεργός Πολίτης μέσα και έξω από την τάξη», Καρδογέρου Δέσποινα, Δήμητρα Ντιρογιάννη, Μαρίζα Τσαχάλη, εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2015

ΒΗΜΑ 6

Η κλιματική αλλαγή και η γειτονιά μου, η πόλη μου, η χώρα μου: Χαρτογραφώντας τα περιβαλλοντικά ζητήματα της περιοχής μου

Τώρα που μάθατε για το Στόχο 13 και τις διαφορετικές διαστάσεις της κλιματικής αλλαγής, είστε έτοιμοι να ερευνήσετε πώς επηρεάζει η κλιματική αλλαγή την περιοχή σας και το περιβάλλον της, τους κατοίκους και την οικονομία της. Ποια περιβαλλοντικά ζητήματα αντιμετωπίζετε στην περιοχή σας και ποιες κινήσεις γίνονται για την αντιμετώπισή τους; Και τελικά πώς συνδέονται όσα συμβαίνουν στην περιοχή σας με όσα συμβαίνουν σε άλλα μέρη της γης;

Στόχος εδώ είναι να φωτίσετε κατά το δυνατό όλες τις πλευρές των ζητημάτων που αφορούν την περιοχή σας και απασχολούν εσάς και τους/τις μαθητές/τριές σας.

Στο σχολείο

Μπορείτε να ξεκινήσετε την έρευνά σας από το ίδιο σας το **σχολείο**. Πόσο «πράσινο» είναι το σχολείο σας και πως μπορείτε να μειώσετε το οικολογικό του αποτύπωμα; Ερευνήστε το σχολείο σας και καταγράψτε ή και φωτογραφίστε τα προβλήματα που αντιμετωπίζετε. Υπάρχει κάτι που μπορείτε να κάνετε γι' αυτά;

Στη συνέχεια μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την τεχνική του **ιδεοκαταιγισμού** (brainstorming) ή την τεχνική του **νοητικού χάρτη** (mind mapping) για να προκύψουν από τους μαθητές οι πρώτες ιδέες για τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και τα περιβαλλοντικά προβλήματα στην περιοχή σας.

Χρησιμοποιείστε το **διαδίκτυο** και τη σχολική βιβλιοθήκη, για να επεκτείνετε την έρευνά σας. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ψηφιακούς χάρτες, όπως η εφαρμογή google maps (<https://www.google.com/maps>) για να ερευνήσετε τη γειτονιά σας, τις ιδιαιτερότητες και τα προβλήματά της. Στη συνέχεια, μπορείτε με εξειδικευμένες εφαρμογές να εμπλουτίσετε τις παρατηρήσεις σας για την περιοχή. Για παράδειγμα η εφαρμογή Natura 2000 Viewer (<http://natura2000.eea.europa.eu/>) σας επιτρέπει να εντοπίσετε τις κοντινές σας περιοχές που ανήκουν στο Ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000 και να αντλήσετε στοιχεία για τη βιοποικιλότητά τους, ενώ με τον διαδραστικό χάρτη της πλατφόρμας <http://geodata.gov.gr/> μπορείτε να αναζητήσετε οπτικοποιημένες πληροφορίες για το περιβάλλον της Ελλάδας.

Δραστηριότητα για μικρότερες ηλικίες

Μπορείτε να προσκαλέσετε κάποιο μεγαλύτερο σε ηλικία μέλος της οικογένειας κάποιου μαθητή/κάποιας μαθήτριας της τάξης, την γιαγιά ή τον παππού της/του για να σας μιλήσει για την περιοχή σας και τις αλλαγές που έχει παρατηρήσει σε αυτή με την πάροδο του χρόνου.

Δραστηριότητα για μεγαλύτερες ηλικίες

Μπορείτε επίσης να αναζητήσετε στρατηγικές, έρευνες και επιστημονικές μελέτες που έχουν εκπονηθεί για τα ζητήματα που θα σας απασχολήσουν. Ενδεικτικά παραθέτουμε:

- τη σελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (<http://www.ypeka.gr/>) από όπου μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή και την Εθνική μας στρατηγική, να βρείτε τα θέματα που τίθενται σε διαβούλευση, αλλά και να ξεκινήσετε την έρευνά σας για τα συγκεκριμένα θέματα που σας απασχολούν (για παράδειγμα μπορείτε να βρείτε στοιχεία και χάρτες για τις έρευνες υδρογονανθράκων στη χώρα μας)
- την έρευνα του Μη Κερδοσκοπικού Ερευνητικού Οργανισμού διαNEOσις για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα (https://www.dianeosis.org/research/climate_change/).
- τον οδικό χάρτη για την προσαρμογή της Ελλάδας στην κλιματική αλλαγή από τη ΓΣΕΕ, το Ε.Κε.Π.Ε.Κ. το Πάντειο Πανεπιστήμιο, το ΤΕΕ και τη περιβαλλοντική οργάνωση WWF Ελλάς (http://www.wwf.gr/images/pdfs/odikos_xartis.pdf)
- Τη διαδραστική εφαρμογή των New York Times όπου μπορείτε να δείτε πόσο έχει αλλάξει η θερμοκρασία στην περιοχή σας τα τελευταία χρόνια. <https://nyti.ms/32cWkAG>

Συζητείστε τα ευρήματά σας στην τάξη. Στη συζήτηση αυτή θα μπορούσαν να συμμετέχουν και εξωτερικοί προσκεκλημένοι (επιστήμονες, εκπρόσωποι περιβαλλοντικών συλλόγων κλπ), οι οποίοι θα μπορούσαν να φωτίσουν διαφορετικές πλευρές της αλήθειας. Μια τεχνική που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ακουστούν διαφορετικές απόψεις στη συζήτησή σας είναι η τεχνική **fishbowl**. Η τεχνική μπορεί να υλοποιηθεί με τη συμμετοχή μόνο των μαθητών ή και να αξιοποιηθεί για να αλληλοεπιδράσουν οι μαθητές με τους προσκεκλημένους σας, οι οποίοι μπορούν να συμμετέχουν και εκείνοι στη διαδικασία.

Τεχνική fishbowl

Τοποθετούμε τις καρέκλες σε 2 (ή περισσότερους) ομόκεντρους κύκλους.

Στον μικρότερο, εσωτερικό κύκλο (έως 7 άτομα), κάθονται οι μαθητές που συμμετέχουν στη συζήτηση για ένα θέμα που σχετίζεται με την κλιματική αλλαγή. Π.χ. οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής για την οικονομία της περιοχής μας.

Στον εξωτερικό κύκλο/στους εξωτερικούς κύκλους κάθονται οι μαθητές που παρατηρούν τη συζήτηση και κρατούν σημειώσεις.

Μια καλή πρακτική είναι να υπάρχει στον εσωτερικό κύκλο ένας συντονιστής της συζήτησης (μπορεί να είναι και μαθητής/τρια) και να έχει σκεφτεί από πριν κάποιες επιμέρους ερωτήσεις που θα ενεργοποιήσουν τη συζήτηση. Μια ερώτηση θα μπορούσε να είναι για παράδειγμα: «Υπάρχουν συγκεκριμένοι κλάδοι εργαζομένων που έχουν να επηρεαστεί από την κλιματική αλλαγή;»

Ξεκινάει η συζήτηση την οποία συντονίζει ο συντονιστής. Οι παρατηρητές στον εξωτερικό κύκλο κρατάνε σημειώσεις για ότι τους κάνει εντύπωση και θέλουν να αναφερθούν ξανά στην ολομέλεια.

Για να γίνει η διαδικασία πιο διαδραστική βάλτε μια κενή καρέκλα στον εσωτερικό κύκλο. Οποιοσδήποτε από τον εξωτερικό κύκλο θελήσει να μπει στη συζήτηση, πηγαίνει και κάθεται στην άδεια καρέκλα του εσωτερικού κύκλου και κάποιος άλλος συμμετέχοντας του εσωτερικού κύκλου μετακινείται εθελοντικά στον εξωτερικό κύκλο, ώστε να προκύψει και πάλι μια κενή καρέκλα στον μέσα κύκλο. Στο τέλος της διαδικασίας όλοι οι μαθητές μαζί μπορούν να συζητήσουν τις εντυπώσεις τους.

Συμμετέχοντες
στη συζήτηση

Παρατηρητές

Εκτός σχολείου

Συνεχίστε την έρευνά σας κατά τις **καθημερινές σας διαδρομές**. Οι μαθητές μπορούν για παράδειγμα να αξιοποιήσουν τη διαδρομή από το σπίτι τους μέχρι το σχολείο για να αναζητήσουν προβληματικά σημεία ή καλές πρακτικές. Καταγράψτε ή και φωτογραφίστε τα. Μπορείτε επίσης να αξιοποιήσετε κάποιο σχολικό περίπατο για την καταγραφή αυτή.

Οργανώστε **επισκέψεις** σε σημεία περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος της περιοχής σας.

Επισκεφθείτε το **Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης** που βρίσκεται πιο κοντά σας.

Ετοιμάστε **ερωτηματολόγια** και διερευνήστε τις απόψεις των συμπολιτών σας για το θέμα της κλιματικής αλλαγής και τα συγκεκριμένα περιβαλλοντικά ζητήματα που τους απασχολούν.

Μαθητές του 1ου Δημοτικού Σχολείου Ν. Ιωνίας διανέμουν ερωτηματολόγια στους συμπολίτες τους

Πορεία με Στόχο 2019

Από το τοπικό στο παγκόσμιο

Ολοκληρώστε την έρευνά σας με την **καταγραφή** όλων των περιβαλλοντικών προβλημάτων που εντοπίσατε. Σκεφτείτε τη σύνδεσή τους με περιβαλλοντικά προβλήματα σε άλλα μέρη της γης και με παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα.

Η χαρτογράφησή σας έχει ολοκληρωθεί!

ΒΗΜΑ 7

Επιλέγουμε το «πρόβλημα-στόχο» μας!

Αν επιλέξατε να κάνετε το βήμα 6, έχετε πλέον στα χέρια σας την χαρτογράφησή σας για τα περιβαλλοντικά ζητήματα της περιοχής σας.

Ποιο είναι όμως εκείνο το πρόβλημα που θέλετε με όλη σας την καρδιά να αλλάξετε και θα εστιάσετε τις δυνάμεις σας σε αυτό;

Υπάρχει κάποιο ζήτημα το οποίο να απασχολεί περισσότερο τους μαθητές, κάποιο πρόβλημα για το οποίο αισθάνονται ότι υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη κινητοποίησης της τοπικής κοινωνίας; Αν δεν υπάρχει ομοφωνία, μπορούν να επιλεγούν εκπρόσωποι μαθητών οι οποίοι εθελοντικά θα επιχειρηματολογήσουν, ο καθένας/η καθεμία για ένα διαφορετικό πρόβλημα και τους λόγους για τους οποίους θα πρέπει να ασχοληθείτε με αυτό. Αφού έχουν μιλήσει όλοι οι εκπρόσωποι, θα ακολουθήσει η ανώνυμη **ψηφοφορία** των μαθητών για την προτίμησή τους.

Αφού έχετε επιλέξει «πρόβλημα-στόχο» μπορείτε να εμβαθύνετε στην ανάλυση των αιτιών και των συνεπειών του, χρησιμοποιώντας την τεχνική του **δέντρου προβλήματος** (problem tree). Ζωγραφίστε ένα δέντρο. Στον κορμό του γράψτε το πρόβλημα που επιλέξατε. Σκεφτείτε τις αιτίες του προβλήματος και γράψτε τις στις ρίζες του δέντρου. Χρησιμοποιείτε τις ρίζες για να περιγράψετε τις σχέσεις μεταξύ των αιτιών. Σκεφτείτε στη συνέχεια τα αποτελέσματα του προβλήματος. Ομοίως και εδώ χρησιμοποιείτε τις ρίζες για να περιγράψετε τις σχέσεις μεταξύ των αποτελεσμάτων.

Για παράδειγμα

Μην ξεχάσετε να αρχίσετε να καταγράφετε και τις πιθανές λύσεις στο πρόβλημα!

ΒΗΜΑ 8

Βρίσκουμε δυνατούς συμμάχους

Έχετε αποφασίσει το «πρόβλημα-στόχο σας» και ήρθε η ώρα να βρείτε συμμάχους για να σας υποστηρίξουν, να σας ενημερώσουν και να συνεργαστείτε μαζί τους ώστε να πετύχετε ακόμα περισσότερα.

Μπορεί να είναι ομάδες πολιτών και οργανισμοί που ήδη έχουν δράση στον συγκεκριμένο τομέα και/ή μεμονωμένοι πολίτες οι οποίοι μπορούν να σας βοηθήσουν με τις ειδικότητές τους.

Ας υποθέσουμε ότι το θέμα που επιλέγετε είναι τα απορρίμματα:

Σχολείο: Μιλήστε με τον διευθυντή/τρια σχετικά με τα απορρίμματα του σχολείου και το αν γίνεται ανακύκλωση των υλικών. Επικοινωνήστε με το προσωπικό καθαριότητας του σχολείου. Μπορεί να σας δώσει πολύτιμα στοιχεία για τον όγκο, το είδος των σκουπιδιών και τη διαχείρισή τους. Επίσης μπορεί να σας δώσει μια εικόνα και για το τι συμβαίνει σε άλλα σχολεία ή κτίρια που καθαρίζει.

Οικογένειες: Αναζητήστε στις οικογένειες του σχολείου ή της τάξης γονείς ή συγγενείς που μπορεί να: κάνουν κάποια δουλειά ή να έχουν κάποια ειδικότητα που να σχετίζεται με τη θεματική. Π.χ. υπάλληλος του Δήμου στον Τομέα της Ανακύκλωσης, εργαζόμενος στον τομέα καθαριότητας, περιβαλλοντολόγος, ή κάποιος/α που απλά τον/την ενδιαφέρει και έχει ερευνήσει το θέμα διεξοδικά.

Τοπική κοινωνία: Ψάξτε να βρείτε άλλες ομάδες ή περιβαλλοντικούς συλλόγους που κάνουν αντίστοιχες δράσεις, επικοινωνήστε και οργανώστε κάτι μαζί.

Τοπική αυτοδιοίκηση: Ερευνήστε τις αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης πάνω σε αυτό το ζήτημα. Τι προβλέπει η υπηρεσία Καθαριότητας και Ανακύκλωσης του Δήμου σας; Πώς μπορούν να σας βοηθήσουν σε περίπτωση που δεν έχετε κάδους ανακύκλωσης κοντά στο σχολείο;

Εθνική στρατηγική: Ποιο είναι το εθνικό πλάνο της Ελλάδας για την πιο αποτελεσματική διαχείριση των απορριμμάτων έως το 2030; Ποιες είναι οι δράσεις και οι πολιτικές του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας;

Ευρωπαϊκές πολιτικές: Ποιες ευρωπαϊκές νομοθεσίες δεσμεύουν την Ελλάδα να προβεί σε συγκεκριμένες δράσεις για τα απορρίμματα;

Επιστημονική κοινότητα: Καλέστε κάποιον/α από την επιστημονική κοινότητα να μιλήσει για το ζήτημα των σκουπιδιών στο σχολείο σας.

Βιομηχανίες, επιχειρήσεις: Απευθυνθείτε σε βιομηχανίες ή επιχειρήσεις στην περιοχή σας που κάνουν ανακύκλωση των υλικών τους. Ποιες είναι οι διαδικασίες, πότε και πώς θεσπίστηκαν οι πολιτικές και πόσο εύκολο ήταν να γίνει αυτό;

Διεθνή και παγκόσμια κινήματα: Αναζητήστε κινήματα που ενημερώνουν την παγκόσμια κοινότητα για τα απορρίμματα, μελετήστε τι διεκδικούν και με ποιον τρόπο. Τι προτείνουν στους πολίτες να κάνουν;

Παγκόσμιο κίνημα zero waste (μηδενικά απορρίμματα)

Zero Waste σημαίνει σχεδιασμός και διαχείριση προϊόντων και διαδικασιών για την συστηματική μείωση και την εξάλειψη του όγκου καθώς και της τοξικότητας των αποβλήτων και των υλικών, τη διατήρηση και την επαναχρησιμοποίηση όλων των πόρων, χωρίς να γίνεται καύση ή ταφή αυτών.

www.zwia.org

Συμμαχία για το Κλίμα στην Ελλάδα

Η «Συμμαχία για το Κλίμα» αποτελείται από οργανώσεις και πρωτοβουλίες του ευρύτερου φάσματος της κοινωνίας των πολιτών, κεντρικό σκοπό την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης μέσα από την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του κοινού. Απαρτίζεται από 31 οργανώσεις ανάμεσα στις οποίες και η ActionAid. <http://bit.ly/37L69qH>

ΒΗΜΑ 9

Ώρα για δράση!

Οργανώνοντας τις δράσεις μας

Στο Βήμα 7 σκεφτήκατε όλοι μαζί και αποφασίσατε ποιο είναι το πρόβλημα-στόχος σας. Στο Βήμα 8 ανακαλύψατε πιθανούς συμμάχους που μπορούν να σας υποστηρίξουν.

Ήρθε η ώρα για δράση και ελπίζουμε να βάλετε σε αυτήν όλη σας τη δημιουργία, την ενέργεια και τη φαντασία! Αλλά πριν από αυτό μια καλή αυτοοργάνωση είναι σημαντική για να μεγιστοποιήσετε τις πιθανότητες επίτευξης του στόχου σας!

Έχοντας πάντα στο μυαλό τον στόχο σας, σας προτείνουμε τα ακόλουθα εργαλεία που ελπίζουμε ότι θα σας βοηθήσουν σε αυτό: τον κανόνα των 5 + 1 ερωτήσεων, το σχήμα SMART και το σχεδιάγραμμα προγραμματισμού της δράσης.

Κανόνας 5+1 ερωτήσεων (μέσα από ένα παράδειγμα)

Γράψτε μια μικρή σύνοψη της δράσης σας, την οποία να μπορείτε να μοιραστείτε με άλλους, χρησιμοποιώντας τον κανόνα των 5+1 ερωτήσεων (τι, που, πότε, ποιος, γιατί και πώς) και διατηρώντας ένα μέγιστο μήκος 15-20 γραμμών.

Παράδειγμα

Σύνοψη: Το πρόβλημά μας είναι ότι στο σχολείο μας δε γίνεται σωστά ανακύκλωση. Εμείς θα κάνουμε μια εκστρατεία ενημέρωσης της σχολικής κοινότητας και θα ζητήσουμε από τον Δήμο κάδους για τα διαφορετικά είδη ανακυκλώσιμων ειδών. Θέλουμε στο τέλος του χρόνου το μεγαλύτερο ποσοστό των απορριμμάτων μας να ανακυκλώνονται αλλά και να μειώσουμε τα απορρίμματά μας.

Ποιος; Η ομάδα μας είναι όλη η τάξη μας!

Τι; Θα φτιάξουμε (ή θα ζητήσουμε από τον Δήμο) χωριστούς κάδους για: χαρτιά, γυαλιά, αλουμίνιο, υφάσματα, οργανικά, μπαταρίες, καπάκια, ηλεκτρικές συσκευές. Θα ενημερώσουμε όλο το σχολείο για το πώς γίνεται η ανακύκλωση και τους γονείς μας ώστε να φέρνουν στο σχολείο τις μπαταρίες, τα καπάκια, τις ηλεκτρικές συσκευές αλλά και τα παλιά ρούχα.

Που; Στο σχολείο, στο σπίτι, στη γειτονιά.

Πότε; Μέχρι τον Ιούνιο θα συγκεντρώνουμε υλικά τα οποία θα παραδίδονται στον Δήμο ανά τακτά χρονικά διαστήματα και θα συνεχίσουμε και την επόμενη σχολική χρονιά μέχρι να γίνει συνείδηση στο σχολείο.

Πώς; Θα βάλουμε τους κάδους σε κεντρικό σημείο του σχολείου με πινακίδες και φωτογραφίες του τι μπαίνει στον κάθε κάδο. Θα πάμε σε όλες τις τάξεις και θα ενημερώσουμε και θα ζητήσουμε από τον Σύλλογο Γονέων να στείλει email ενημερωτικό σε όλους τους γονείς ότι έχουμε κάδους ανακύκλωσης στο σχολείο (αποφεύγουμε να βγάλουμε φωτοτυπίες για να στείλουμε ενημέρωση στους γονείς).

Γιατί; Γιατί θέλουμε να ανακυκλώνουμε το μεγαλύτερο μέρος των απορριμμάτων μας και να μην καταλήγουν στις χωματερές.

Η δράση μας είναι SMART!

Ο σκοπός της δράσης σας είναι να φέρει, στο πλαίσιο του εφικτού και του ρεαλιστικού, την μεγαλύτερη δυνατή αλλαγή. Για να βοηθηθείτε να παραμείνουν τα πλάνα σας εφικτά, συζητήστε πώς η δράση σας θα είναι «S.M.A.R.T» (δεν εννοούμε έξυπνη, αλλά να έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά):

SPECIFIC ή ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ - η δράση σας πρέπει να είναι σαφώς ορισμένη.

MEASURABLE ή ΜΕΤΡΗΣΙΜΗ - κάθε αλλαγή που επηρεάζετε πρέπει να μπορεί να παρατηρηθεί και να μετρηθεί.

ACHIEVABLE ή ΕΠΙΤΕΥΞΙΜΗ - να είναι δυνατή η υλοποίησή της από εσάς.

REALISTIC ή ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗ - μπορεί να συμβεί με τους περιορισμούς που υπάρχουν, όπως οι περιορισμοί σε χρόνο και πόρους.

TIME-BOUND ή ΧΡΟΝΙΚΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΕΝΗ - να είναι δυνατή στο χρόνο που έχετε διαθέσιμο, για παράδειγμα 4 εβδομάδες.

Εάν τα πλάνα σας δεν ακολουθούν τα παραπάνω χαρακτηριστικά τότε ίσως να πρέπει να τα προσαρμόσετε. Είναι προτιμότερο να προγραμματίσετε κάτι μικρό και "SMART", το οποίο θα πετύχει παρά κάτι μεγάλο το οποίο μπορεί να μη φέρει κάποιο αποτέλεσμα.

Αποτυπώνοντας σχηματικά τη δράση μας

Φτιάξε ένα χρονοδιάγραμμα αρκετά μεγάλο ενώνοντας παλιές φωτοτυπίες ώστε να φτιάξετε έναν μεγάλο πίνακα. Εκεί μπορείτε να εντάξετε όλες τις επιμέρους ενέργειες. Παρακολουθήστε την πρόοδο των δραστηριοτήτων. Στο τέλος της δράσης αξιολογήστε τη διαδικασία. Πως πήγε; Τι μπορούμε να βελτιώσουμε στο μέλλον;

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τον παρακάτω πίνακα για να καταγράψετε το πλάνο σας.

Πλάνο Δράσης				
Μέλη				
Ιδέες για δράση				
Πόσο καιρό θα χρειαστεί ο προγραμματισμός;				
Πόσο εύκολο είναι να το κάνουμε;				
Τι αντίκτυπο θα έχει η δράση;				
Τι/ποιος μπορεί να μας βοηθήσει;				
Τι/ποιος μπορεί να μας δυσκολέψει;				
Σχόλια/ερωτήσεις				

Ορισμένες συμβουλές!

- Ετοιμάστε μια λίστα δραστηριοτήτων και αποφασίστε τι μπορεί όντως να γίνει.
- Μην συμπεριλάβετε στη λίστα σας δράσεις που είναι αδύνατο να γίνουν πχ. είναι πολύ ακριβά ή θέλουν πολύ χρόνο για να γίνουν και δεν τον έχετε.
- Αναθέστε ρόλους και καθήκοντα μέσα στην ομάδα. Ποιος μπορεί να αναλάβει την κάθε εργασία μέσα στην ομάδα σας; Ποιος άλλος μπορεί να βοηθήσει; Η επιτυχία της υλοποίησης εξαρτάται από την υποστήριξη ανθρώπων οι οποίοι ενδιαφέρονται για τη δράση σου ή επηρεάζονται από αυτή.
- Σπάστε τις δραστηριότητες σε μικρότερα βήματα. Έτσι θα είναι βέβαιο ότι όλες οι δραστηριότητες είναι και ρεαλιστικές και επιτεύξιμες.
- Γιορτάστε κάθε μικρή «νίκη» σας και ενημερώστε για αυτές όσους περισσότερους μπορείτε!

Δημιουργικές ιδέες δράσεων

Ακολουθούν ορισμένες ιδέες δράσεων απλά για πυροδοτήσουν τη φαντασία των παιδιών που σίγουρα θα έχουν ακόμα πιο ευφάνταστες ιδέες!

Μπορείτε για παράδειγμα να οργανώσετε **μια μέρα για να φροντίσετε δημόσιους χώρους**, όπως πάρκα και πλατείες. Ζητήστε την άδεια (ή και τη συμβολή) του Δήμου σας, επικοινωνήστε με οργανώσεις που ήδη έχουν τέτοια δράση και μαζί να κάνετε ένα μεγάλο κάλεσμα σε όλους τους συμπολίτες σας. Ζητήστε τους να φέρουν εργαλεία να καθαρίσετε τους δημόσιους χώρους από πλαστικά και σκουπίδια και εργαστείτε ομαδικά. Στο τέλος μην ξεχάσετε να ευχαριστήσετε όλους όσοι συμμετείχαν και γιατί όχι να κάνετε όλοι μαζί κάτι διασκεδαστικό (ένα πικνίκ για παράδειγμα!).

Μπορείτε επίσης να διοργανώσετε ένα **flashmob** και να στείλετε ένα δυνατό μήνυμα (εάν δεν γνωρίζετε τι είναι flashmob μπορείτε να ανατρέξετε στο γλωσσάρι στην τελευταία σελίδα του υλικού αυτού). Επιλέξτε ένα δημόσιο χώρο όπου θέλετε να συγκεντρωθεί το πλήθος για το flashmob σας. Αν σκοπεύετε να επιτρέψετε τη συμμετοχή και στο ευρύτερο κοινό μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το διαδίκτυο για την ενημέρωσή τους. Σε προκαθορισμένη ώρα θα συγκεντρωθεί το πλήθος για να του δοθούν σύντομες οδηγίες για τη δράση. Η ίδια η δράση, η δημιουργία ενός ανθρώπινου σχηματισμού, ένα χορευτικό, ένα τραγούδι ή κάτι άλλο, θα διαρκέσει λίγα μόλις λεπτά και μετά το πλήθος θα διαλυθεί.

Εναλλακτικά θα μπορούσατε να διοργανώσετε και ένα **θέαμα!** Σίγουρα υπάρχουν πολλά ταλέντα στο σχολείο σας! Μουσικοί, χορευτές, ηθοποιοί, αθλητές... Μπορείτε να οργανώσετε μια ανοιχτή εκδήλωση, μια παράσταση, μια συναυλία, ένα θέαμα που στο πλαίσιο της θα ενημερώνετε το κοινό για τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Η θα μπορούσατε να προγραμματίσετε **προβολές** ντοκιμαντέρ, ταινιών μεγάλου ή μικρού μήκους, να καλέσετε εκπροσώπους του Δήμου, συμμαθητές σας ή ειδικούς και στο τέλος να συζητήσετε τις σκέψεις σας!

Βάλτε φαντασία, σκεφτείτε και υλοποιήστε τις δικές σας δράσεις!

ΒΗΜΑ 10

Αλλάζει το κλίμα; Αλλάζω και εγώ!

«Γίνε η αλλαγή που θέλεις να δεις στον κόσμο», είχε πει ο **Mohandas Gandhi** και σίγουρα είναι μια φράση που κρύβει μέσα της σοφία.

Σίγουρα πολλά πράγματα μας ενοχλούν και θα θέλαμε να τα αλλάξουμε: στο σπίτι, στο σχολείο, το δρόμο, την πόλη τη γειτονιά, στον κόσμο όλο.

Ωστόσο, μια καλή αρχή όμως είναι να αλλάξουμε πρώτοι εμείς κάποιες συνήθειές μας και ίσως αυτό να φέρει μια αλυσιδωτή αντίδραση στους φίλους, την οικογένεια στο σχολείο μας και ίσως και στον κόσμο όλο!

Βήμα 1. Ανάλογα με το θέμα το οποίο δουλεύετε κάντε με τα παιδιά έναν **μικρό καταιγισμό ιδεών** τι θα μπορούσαν να αλλάξουν εκείνοι στην καθημερινή ζωή του ώστε οι συνήθειές τους να έχουν τον μικρότερο αντίκτυπο στο περιβάλλον. Ανάλογα με την ηλικία των παιδιών κάντε εσείς την αρχή με ένα παράδειγμα εάν δεν μπορούν να κατανοήσουν την έννοια συνήθειες που μπορούν να σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή. (π.χ θα χρησιμοποιώ λιγότερο το αυτοκίνητό μου, θα σταματήσω να χρησιμοποιώ ποτήρια μια χρήσης ή πλαστικά καλαμάκια). Σε μεγαλύτερες τάξεις οι αλλαγές συνήθειας μπορούν να περιλαμβάνουν και συνήθειες όπως ο υπερκαταναλωτισμός, η αγορά ειδών «γρήγορης μόδας», οι μετακινήσεις στην περιοχή κλπ.

Παράδειγμα καταιγισμού ιδεών:

Βήμα 2. Αφού διαβάσετε τις συνήθειες των παιδιών που θα μπορούσαν να αλλάξουν, κόψτε καρτελάκια από παλιές φωτοτυπίες, και ζητήστε από τα παιδιά να γράψουν ή να ζωγραφίσουν την πρότασή τους για τον τρόπο που θα αλλάξουν τη συγκεκριμένη συνήθεια που ανέφεραν πριν. Κολλήστε τις σε εμφανή χώρο στην τάξη και ανατρέξτε συχνά σε αυτές για να δείτε την πορεία της αλλαγής.

Επιβραβεύστε τις αλλαγές επιτεύχθηκαν και ενθαρρύνετε και άλλες να συμβούν!

Κάντε εσείς την αρχή και εμπνεύστε και τους άλλους να συνεισφέρουν!

Οι μικρές καθημερινές μας πράξεις:

«Η ιστορία είναι το συνολικό αποτέλεσμα των πολλών μικρών ενεργειών στις οποίες προβαίνουν καθημερινά οι απλοί άνθρωποι: 1 άπειρος αριθμός απειροελάχιστων πράξεων.»

-Λ. Τολστόι

ΒΗΜΑ 11

Διεκδικήστε!

Εμείς αλλάξαμε και αυτό έχει τεράστια σημασία αλλά τι γίνεται με τους άλλους, τους λίγο πιο «μεγάλους»;

Στην προσπάθειά σας να πετύχετε τον στόχο σας ίσως να χρειαστεί να γίνετε και λίγο πιο «διεκδικητικοί».

Οι επιστολές αποτελούν πάντα ένα χρήσιμο εργαλείο όταν θέλετε να εκφράσετε ένα πρόβλημα και να ζητήσετε κάτι συγκεκριμένο από διοικητικούς φορείς που είναι υπεύθυνοι για πολιτικές που σχετίζονται με τον στόχο σας. Στο **παράρτημα** υπάρχει ένα πρότυπο επιστολής που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στην επικοινωνία σας με επίσημους φορείς.

Μπορείτε επίσης να γράψετε ένα άρθρο για την τοπική εφημερίδα ή να επισκεφτείτε ένα τοπικό κανάλι ή ραδιοφωνικό σταθμό όπως έκαναν κατά την περσινή Μαθητική Εβδομάδα Δράσης τα παιδιά από το 2ο Νηπιαγωγείο Καλαμπακίου που πραγματοποίησαν επίσκεψη στο Star Βορείου Ελλάδας.

Δείτε εδώ και άλλες ιδέες από σχολεία: <https://actionaideducation.tumblr.com/>

ΒΗΜΑ 12

Διαδώστε τα μηνύματά σας!

Χρειάζεστε ένα ή παραπάνω μηνύματα που θα τραβήξουν την προσοχή των ανθρώπων, που θα τους εμπνεύσει και θα τους ωθήσει να έρθουν και να δράσουν μαζί σας.

Κάθε μήνυμα μπορεί να περιλαμβάνει:

Ποιο είναι το πρόβλημα/Τι συμβαίνει: Ο πλανήτης που καταστρέφεται είναι ο πλανήτης που κληρονομούμε (Πηγή Καθημερινή <http://bit.ly/38Lc5Bu>)

Στοιχεία για το πρόβλημα: Μα είναι μόνο ένα καλαμάκι, είπαν 7 δισεκατομμύρια άνθρωποι!

Λύσεις που προτείνετε: Αλλάξτε το σύστημα όχι το κλίμα

Πρόσκληση σε δράση: 40 βαθμοί λιώνει η Ανταρκτική, η λύση είναι μια πάμε στην πορεία

Τα παραπάνω ευφάνταστα μηνύματα τα συναντήσαμε στις διάφορες μαθητικές πορείες για το κλίμα που έγιναν τον τελευταίο χρόνο στην Ελλάδα.

Αξιοποιήστε τα μηνύματα στην επικοινωνία σας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης πριν και κατά τη διάρκεια των δράσεών σας.

Γράψτε ή ζωγραφίστε τα μηνύματα και δημιουργήστε αφίσες ίσως και κατασκευές που μπορείτε να εκθέσετε στο σχολείο σας ή τη γειτονιά σας.

Γράψτε τα μηνύματα στα πλακάτ και τις πικέτες που θα δημιουργήσετε για την πορεία. Προσπαθήστε η όλη εκστρατεία σας να είναι zero waste!

Βάλτε στόχο να μην αγοράσετε κανένα υλικό για τη δημιουργία των μηνυμάτων σας. Κάντε μια λίστα με τα υλικά που θα χρειαστείτε και στη συνέχεια δείτε τι ήδη έχετε στο σχολείο ή μπορείτε να βρείτε από τα σπίτια σας. Για τις πικέτες και τα πλακάτ βγάλτε ανακοίνωση στο σχολείο να μαζέψετε χάρτινες κούτες ή άλλα υλικά που θα επαναχρησιμοποιήσετε.

ΒΗΜΑ 13

Ώρα να αλλάξουμε πορεία!

Το 13ο βήμα μας βρίσκει όλους/ες μαζί!

Για 2η χρονιά η Μαθητική Εβδομάδα Δράσης κορυφώνεται με μια πορεία μέσα, γύρω ή έξω από το σχολείο.

Στόχος της πορείας να μεταφέρουμε τα «βιώσιμα» μηνύματά μας και να ευαισθητοποιήσουμε τους συμπολίτες μας για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Στην περσινή Μαθητική Εβδομάδα Δράσης 6,000 μαθητές και μαθήτριες έκαναν πορεία στα σχολεία, τις γειτονιές και τις πόλεις τους και μάζεψαν 302 χιλιόμετρα για τον Στόχο 11: Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες. Ελάτε φέτος να λιώσουμε τις σόλες μας και να συλλέξουμε ακόμα περισσότερα χιλιόμετρα για τον Στόχο 13: Δράση για το Κλίμα!

Η φετινή Μαθητική Εβδομάδα Δράσης είναι 2-8 Μαΐου και προτείνουμε να πραγματοποιήσετε την πορεία σας την Παρασκευή 8 Μαΐου για να συνδυαστεί με το παγκόσμιο μαθητικό κίνημα για το κλίμα **Fridays for Future**.

Ξεκινήστε σχεδιάζοντας την πορεία σας:

- Ποια μπορεί να είναι η πιθανή διαδρομή;

Σημείο έναρξης πορείας

Σημείο κατάληξης πορείας

- Πόσα χιλιόμετρα είναι η διαδρομή που σχεδιάσατε; Υπολογίστε πόσο χρόνο θα χρειαστείτε για την ολοκλήρωσή της για να ενημερώσετε όσους προσκαλέσετε να συμμετάσχουν.
- Τι άλλο μπορείτε να κάνετε κατά τη διάρκεια της πορείας;
- Στάσεις σε συγκεκριμένα σημεία που σχετίζονται με το ζήτημα που έχετε ερευνήσει
- Εκδήλωση στο σημείο κατάληξης της πορείας

Μπορείτε να πάρετε ιδέες από τα σχολεία που πραγματοποίησαν την πορεία πέρυσι <https://actionaideducation.tumblr.com/> όπως επίσης και από τα σχολεία του Δήμου Φυλής που συμμετέχουν στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Walk the Global Walk <https://walktheglobalwalk.eu/en/>

Στη συνέχεια προετοιμαστείτε κατάλληλα για τα πρακτικά ζητήματα της πορείας.

Φροντίστε να πάρετε τις κατάλληλες άδειες από το σχολείο σας και τις τοπικές αρχές. Δείτε την πρόβλεψη του καιρού για την ημέρα εκείνη και φροντίστε να έχετε μαζί σας τον ανάλογο απαραίτητο εξοπλισμό (καπέλα, ομπρέλες, αδιάβροχα).

Μοιράστε ρόλους κατά τη διάρκεια της πορείας.

- Ποιος μπορεί να κάνει τη δημοσιογραφική κάλυψη;
- Ποιος θα είναι υπεύθυνος να βγάζει φωτογραφίες και βίντεο;
- Ποιοι θα κρατήσουν τα πλακάτ με τα μηνύματα;

Τέλος, μέχρι και τις 15 Μαΐου 2019:

Καταγράψτε τον αριθμό των μέτρων/χιλιομέτρων που διανύσατε και συμπληρώστε τον αριθμό αυτό, μαζί με τις εμπειρίες σας, στο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο που θα σας σταλεί στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, που δηλώσατε κατά την εγγραφή σας στη φετινή Μαθητική Εβδομάδα Δράσης.

Στείλτε μας φωτογραφίες και ένα σύντομο βίντεο από τις δράσεις σας στο education.hellas@actionaid.org (μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το Dropbox ή το We transfer για την αποστολή των αρχείων). Εμείς θα ανακοινώσουμε τα συνολικά χιλιόμετρα που διανύθηκαν από όλα τα σχολεία και θα δημιουργήσουμε το απολογιστικό βίντεο της φετινής Μαθητικής Εβδομάδας Δράσης!

Ειρηνικές μαθητικές πορείες που έμειναν στην ιστορία..

March for our lives, Πορεία για τις ζωές μας

Στις 24 Μαρτίου 2018 μαθητές και φοιτητές στην Ουάσιγκτον των Ηνωμένων Πολιτειών διοργάνωσαν μια πορεία διαμαρτυρίας κατά των πυροβόλων όπλων απαιτώντας αλλαγές στην αμερικανική νομοθεσία περί οπλοκατοχής, ώστε να μπει τέλος στις φονικές επιθέσεις στα σχολεία. Η ιστορική πορεία αλλά και το κίνημα #NeverAgain (Ποτέ Ξανά) ξεκίνησε από ομάδα μαθητών του Λυκείου Marjory Stoneman Douglas στο Πάρκλαντ της Φλόριντα όπου στις 14 Φεβρουαρίου μαθητής πυροβόλησε και σκότωσε 14 μαθητές και 3 καθηγητές.

Το κίνημα Ποτέ Ξανά και η πορεία οργανώθηκε σε μόλις 5 εβδομάδες από το τραγικό φονικό και πήρε διαστάσεις πραγματικού πολιτικού κινήματος. Στην πορεία διαδήλωσαν μισό εκατομμύριο έφηβοι, νέοι και ενήλικοι ενώ παράλληλα 750 μικρότερες πορείες στην χώρα έπαιρναν μέρος. <https://marchfourlives.com/>

Τι έχουν πετύχει;

Έως το τέλος του 2018, 26 πολιτείες των ΗΠΑ είχαν περάσει νέους νόμους για τον έλεγχο της οπλοκατοχής. Η συμμετοχή των νέων ηλικίας 18-29 ετών αυξήθηκε στο 31% στις εκλογές των Ηνωμένων Πολιτειών το 2018.

Παγκόσμιο κίνημα νέων για την Κλιματική Αλλαγή

Η κινητοποίηση μαθητών και νέων σε όλο τον κόσμο για την κλιματική αλλαγή ξεκίνησε τον Αύγουστο του 2018, όταν η τότε 15χρονη Greta Thunberg κάθισε μπροστά από το σουηδικό κοινοβούλιο στη Στοκχόλμη απέχοντας από το σχολείο κάθε Παρασκευή διαμαρτυρούμενη για την έλλειψη δράσης σχετικά με την υπερθέρμανση του πλανήτη. Η Γκρέτα έχει δηλώσει ότι εμπνεύστηκε από τους μαθητές του σχολείου Πάρκλαντ στην Φλόριντα που οργάνωσαν την «Πορεία για την Ζωή μας».

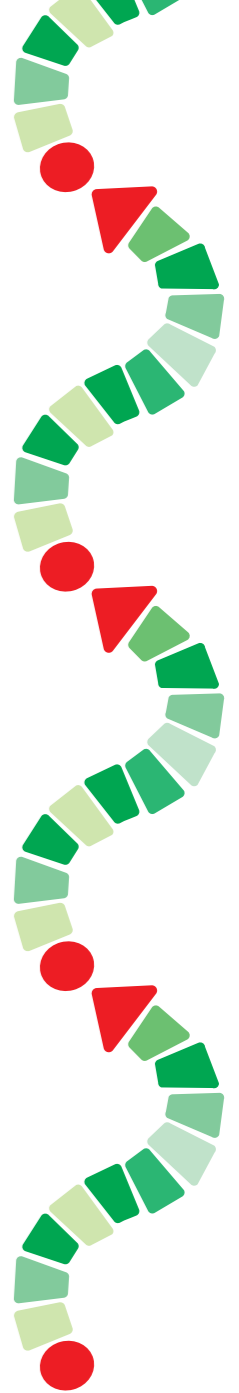
Χιλιάδες μαθητές και νέοι σε όλο τον κόσμο έχουν εμπνευστεί από την Γκρέτα και κάπως έτσι γεννήθηκε το μαθητικό κίνημα **Fridays for Future**. Εκατομμύρια μαθητές/τριες από όλο τον κόσμο κάθε Παρασκευή συμμετέχουν στην Κλιματική Απεργία και συμμετέχουν σε ειρηνικές πορείες με αίτημα την κινητοποίηση των αρμοδίων να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος. Το ελληνικό τμήμα **Fridays for Future Greece** είναι πολύ ενεργό οργανώνοντας πορείες αλλά και άλλες δράσεις.

Πορεία Κλιματικών Σχολείων Δήμου Αθηναίων

Την Παρασκευή 17 Μαΐου 2019 με μεγάλο ενθουσιασμό περίπου **1300 μαθητές/τριες** και εκπαιδευτικοί συμμετείχαν σε **πορεία για το κλίμα** στον πεζόδρομο της Διονυσίου Αρεοπαγίτου στο πλαίσιο της υλοποίησης του προγράμματος «**Σχολεία Ανοικτά στην Προστασία του Κλίματος και στην Εξοικονόμηση της Ενέργειας, Αθήνα – Βερολίνο**». Ο παλμός ήταν ενθουσιώδης με πολύ μεγάλη συμμετοχή και ευφάνταστα συνθήματα. «**Δεν είναι του Μαρτίου, δεν είναι του Απριλίου είναι το φαινόμενο του θερμοκηπίου!**» και «**Καβάλα το ποδήλατο ή πάρε το μετρό και βγάλε από την πρίζα το κλιματιστικό!**» ήταν μερικά από τα συνθήματα με τα οποία τα παιδιά μας κάλεσαν να αναλάβουμε δράση για το κλίμα!

Κλιματικά Σχολεία: <https://www.ert.gr/eidiseis/mono-sto-ertgr/ta-scholeia-tis-athinas-diadilonoyngia-to-klima/>

Παράρτηματα

0. Οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

1. Υπόδειγμα επιστολής

Από:

Προς:

Δημοτική Αρχή Δήμου _____

Θέμα:

Διοργάνωση τοπικής δράσης για _____

Αξιότιμη/ε κυρία/κύριε Δήμαρχε,

Με την επιστολή μας αυτή θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι _____

Θα θέλαμε λοιπόν να ζητήσουμε την υποστήριξή σας για _____

και να σας καλέσουμε σε μία συνάντηση με τους εκπροσώπους του σχολείου μας για το παραπάνω θέμα.

Με εκτίμηση,

---

2. Ιστορίες Κλιματικής Αλλαγής

Elizabeth Ebei, Isiolo Κένυα

Η Elizabeth Ebei, είναι αγρότισσα στην περιοχή Isiolo της Κένυας. Όπως πολλοί αγρότες στην κοινότητά της, είδε την καθημερινότητά της να αλλάζει εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής. Για εκείνη και την οικογένειά της τα προς το ζην έβγαιναν από το χωράφι που είχε. Έτσι μπορούσε να στέλνει τα παιδιά της στο σχολείο. Το μεγαλύτερο πρόβλημα που έχει να αντιμετωπίσει είναι η έλλειψη νερού. Τα ποτάμια της περιοχής έχουν μείνει χωρίς νερό και αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια της κοινότητας που είναι υπεύθυνες να φέρνουν το νερό στο σπίτι, πρέπει να περπατάνε ακόμα περισσότερα χιλιόμετρα για να βρουν νερό και να γεμίσουν τα μπιτόνια τους. Αυτό είναι που θα χρησιμοποιήσουν αργότερα για να πιούν, να μαγειρέψουν, να πλυθούν και να πλύνουν.

Και αυτή είναι μία από τις συνέπειες της αλλαγής του κλίματος. Μια άλλη είναι ότι τα άγρια ζώα που μένουν στην περιοχή, όπως οι ελέφαντες. Στην προσπάθειά τους να βρουν νερό, μπαίνουν μέσα στις καλλιέργειες και τις καταστρέφουν. «Η κλιματική αλλαγή φέρνει τους ελέφαντες μέσα στα χωράφια μας. Τα ζώα αναζητούν τη βοσκή τους και αφού δεν τη βρίσκουν πια στα βουνά κατεβαίνουν κάτω και έρχονται κοντά στα σπίτια μας», λέει η Elizabeth. Σύμφωνα με την ίδια, η βροχή ερχόταν κάθε Απρίλιο, Αύγουστο και Δεκέμβριο. Πλέον όμως κανείς δεν μπορεί να υπολογίσει πότε θα βρέξει και πότε είναι η καλύτερη περίοδος για να φυτέψουν. «Χρόνια πριν, συνηθίζαμε να φυτεύουμε καλαμπόκι και φασόλια και ξέραμε πολύ καλά πότε έπρεπε να γίνει η κάθε σπορά. Τώρα πια ο καιρός είναι απρόβλεπτος». Βλέποντας το εισόδημά της να συρρικνώνεται η Elizabeth και η οικογένειά της αποφάσισαν να αλλάξει και τοποθεσία και καλλιέργεια. «Σήμερα φυτεύω ντομάτες και κρεμμύδια και τα πράγματα πάνε καλύτερα. Στο Isiolo την τελευταία φορά που φύτεψα, όλα καταστράφηκαν από τον δυνατό άνεμο και τους ελέφαντες. Για να καταφέρει να πραγματοποιήσει αυτές τις αλλαγές, η Elizabeth εκπαιδεύτηκε και υποστηρίχθηκε από την ActionAid, η οποία κατασκεύασε στην κοινότητά της μία δεξαμενή νερού. «Πριν φτιαχτεί η δεξαμενή, συνηθίζα να φέρνω νερό από το ποτάμι. Πια μπορώ να αποθηκεύω το νερό της βροχής και να το χρησιμοποιώ για τις δουλειές του σπιτιού και για το χωράφι».

Σήμερα η Elizabeth γνωρίζει περισσότερες αγροτικές μεθόδους που μπορούν να «λειτουργήσουν» στα νέα δεδομένα του καιρού. Ξεκίνησε να χρησιμοποιεί οργανικά λιπάσματα και επιπλέον έγινε μέλος ενός τοπικού γυναικείου συνεταιρισμού, ο οποίος θα μπορέσει να την υποστηρίξει σε κάποια μελλοντική δυσκολία. Προσάρμοσε τη ζωή της στις αλλαγές που προέκυψαν εξαιτίας του καιρού και έμαθε να επιβιώνει δίνοντας το παράδειγμα και σε άλλες γυναίκες από την κοινότητά της.

<http://bit.ly/39TRhI5>

Γουατεμάλα: Τα φοινικόδεντρα σκιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα

Στις 4 Απριλίου του 2017 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με ψήφισμά του καλούσε για σταδιακή κατάργηση της χρήσης των βιοκαυσίμων, τα οποία βασίζονται σε φυτικά έλαια, μέχρι το 2020. Ουσιαστικά αυτό που επιχειρούσε είναι να βάλει φρένο στην παραγωγή του φοινικέλαιου, που αποτελεί μία από τις πρώτες ύλες των βιοκαυσίμων. Το ψήφισμα συνοδευόταν και από την απόφαση δημιουργίας ενός ενιαίου συστήματος πιστοποίησης, που να εγγυάται την εισαγωγή, στην αγορά της Ε.Ε., των βιοκαυσίμων που παράγονται από βιώσιμο φοινικέλαιο. Πότε όμως το φοινικέλαιο χαρακτηρίζεται βιώσιμο και πότε όχι; Η αρπαγή γης, η αποψίλωση των δασών και η καταστροφή του περιβάλλοντος σίγουρα είναι κάποια χαρακτηριστικά που δεν επιτρέπουν τον όρο βιώσιμο. Και είναι αυτά ακριβώς τα χαρακτηριστικά, που ως επί το πλείστον λαμβάνουν χώρα όταν μιλάμε για την παραγωγή του.

Ο DomingoCaalGualná από τη Γουατεμάλα έχει ζήσει από κοντά την ιστορία παραγωγής του φοινικέλαιου και σίγουρα ξέρει πόσο κακό έκανε και κάνει στον ίδιο και στην κοινότητα στην οποία ζει. Έχοντας ζήσει όλη του τη ζωή ως αγρότης στην περιοχή AltaVerapaz στο βόρειο κομμάτι της χώρας, είδε την αλλαγή από κοντά. Συγγενείς του, φίλοι του και γείτονες μετά από μεθοδευμένες πιέσεις πείστηκαν να δώσουν τη γη τους σε μεγάλες εταιρίες φοινικέλαιου και από την μία μέρα στην άλλη είδαν την περιοχή τους να αλλάζει.

Σήμερα μόλις 16 αγρότες από 136 οικογένειες έχουν καταφέρει να κρατήσουν ένα κομμάτι γης, ανάμεσά τους και ο Domingo. «Αν επισκεφθείς το AltaVerapaz θα καταλάβεις ότι είναι όλο περιτριγυρισμένο από φοινικόδεντρα. Πολλοί από εμάς δεχτήκαμε και ακόμα δεχόμαστε πιέσεις για να πουλήσουμε τη γη μας στις μεγάλες εταιρείες».

Καθώς τα δηλητηριώδη λιπάσματα που πέφτουν στις καλλιέργειες των φοινικόδεντρων απορροφώνται από το έδαφος, καταλήγουν στο νερό κάνοντας τους ανθρώπους να αρρωσταίνουν. Οι αυτόχθονες άλλωστε που ζουν στις αγροτικές περιοχές της Γουατεμάλας παίρνουν νερό κατευθείαν από τις πηγές χωρίς αυτό να έχει φιλτραριστεί προηγουμένως.

Η MariaElenaGonzales είδε το νερό που παλιά ήταν πηγή ζωής να τους δημιουργεί προβλήματα. «Με την παραγωγή των φοινικόδεντρων να επεκτείνεται συνεχώς, η μόλυνση του περιβάλλοντος μεγαλώνει. Στην περιοχή μου παίρνουμε νερό από το ποτάμι. Με αυτό μαγειρεύουμε, κάνουμε μπάνιο, ξεδιψάμε. Όμως όλοι συζητάμε πια για το πόσο βρώμικο είναι. Ζητήσαμε από τον δήμο να μας δώσει πόσιμο νερό και δεν πήραμε καμία απάντηση. Τα παιδιά μας πεθαίνουν από τη διάρροιά και τους εμετούς αλλά δεν έχουμε άλλη πηγή».

Ο Domingo κατάλαβε νωρίς ότι το να κρατήσει τη γη του και να τη καλλιεργεί ήταν αυτό που θα του εξασφάλιζε το μέλλον το δικό του και ίσως των παιδιών του. «Εγώ ο ίδιος έχω πει ότι πολλές φορές στον εκπρόσωπο της εταιρείας που θέλει να αγοράσει τη γη μου. Δεν θέλω να τη δώσω. Ξέρω πολύ καλά ότι το λίπασμα που χρησιμοποιούν είναι δηλητηριώδες. Το έχουμε καταλάβει. Εγώ έχω έξι παιδιά. Δεν γίνεται η ζωή μας να είναι περιτριγυρισμένη από δηλητήριο».

Μπορείτε να μάθετε περισσότερα για τη δράση της ActionAid στη Γουατεμάλα εδώ.

Φεβρουάριος 2020: Πείνα και η χειρότερη ξηρασία των τελευταίων 35 χρόνων πλήττει τις χώρες της νότιας Αφρικής!

Τα αποτελέσματα της κλιματικής κρίσης είναι δραματικά και πλήττουν βαθύτερα τα φτωχότερα μέρη του κόσμου. Σήμερα περισσότεροι από 9,5 εκατομμύρια άνθρωποι κινδυνεύουν στις νότιες χώρες της Αφρικής. Η Ζάμπια, η Ζιμπάμπουε, η Μοζαμβίκη και το Μαλάουι είναι οι περιοχές που, αφού επιβίωσαν μετά από τις προηγούμενες φυσικές καταστροφές αντιμετωπίζουν τώρα σοβαρές ελλείψεις τροφίμων, πείνα και εκατομμύρια άνθρωποι βρίσκονται στα όρια του λιμού!

Όμως, παρόλο που εκατομμύρια άνθρωποι βρίσκονται στα πρόθυρα του λιμού, η επείγουσα αυτή κατάσταση δεν καλύπτεται από τα ΜΜΕ. Στην ActionAid δουλεύουμε και στις 4 αυτές χώρες και γνωρίζουμε από πρώτο χέρι τις τεράστιες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι εκεί.

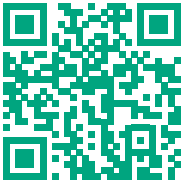
Ο αριθμός τους αναμένεται να αυξηθεί στα 45 εκατομμύρια τους επόμενους μήνες, καθώς κλιμακώνεται η χειρότερη ξηρασία των τελευταίων 35 χρόνων!

Κάθε πτυχή της ζωής τους επηρεάζεται, οι σοδειές καταστρέφονται, άνθρωποι και ζώα δεν έχουν επαρκή τροφή, η έλλειψη νερού μπορεί να πυροδοτήσει την έξαρση ασθενειών, κι ένας επικίνδυνος κύκλος μεγαλώνει.

Για περισσότερες πληροφορίες, <http://bit.ly/38P52HP>

Φέτος ελαχιστοποιούμε το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της Μαθητικής Εβδομάδας Δράσης. Συλλέγουμε βίντεο, φωτογραφίες και εμπειρίες από τις πορείες σας ηλεκτρονικά και αναρτούμε όλο το υλικό προετοιμασίας στη σελίδα μας.

Και κυρίως μαζεύουμε «βιώσιμα» χιλιόμετρα για μια βιώσιμη πόλη/κοινότητα!

Εκπαιδευτικός Τομέας ActionAid
T: 212 000 6300
Μεσογείων 204, 15561 Χολαργός
education.hellas@actionaid.org
education.actionaid.gr
 /actionaidedu

Βασισμένο στο πρόγραμμα
Walk the Global Walk

Συγχρηματοδοτούμενο
από την Ευρωπαϊκή Ένωση

